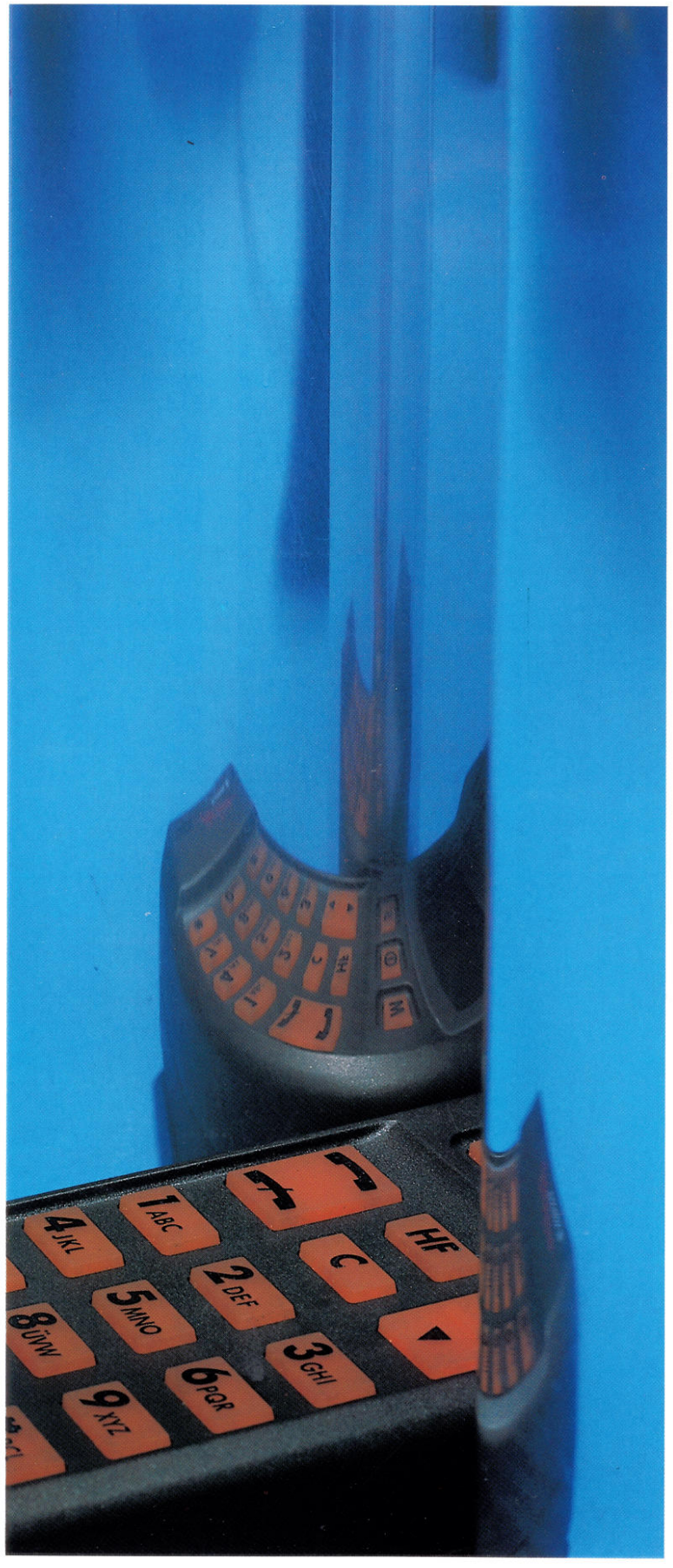
Providentia

Förvaltnings AB Providentia, Arsenalsgatan 8C, Box 16174, 103 24 Stockholm
Telefon 08-23 37 90, Telex 17990 INVEST S, Telefax 08-11 63 48

Providentia

ÅRSREDOVISNING 1990

Innehåll

Providentia

1990 i korthet — 1
VD-intervju — 2
Budet på Saab-Scania — 4
Konjunktur- och börsöversikt — 8
Verksamhetsöversikt — 11
Strukturdiagram — 14
Substansvärde — 15
Moderbolaget – aktieportföljen — 16
Providentia-aktien — 18
Nyckeltal — 21
Tio år i sammandrag — 22

Investor Providentia Gruppen

Investor Providentia Gruppens struktur — 24
Marknadsvärderade balansräkningar — 25
Patricia — 26
Patricia, resultat- och balansräkningar — 28
Närstående bolag — 29

Wallenbergsfären

Tradition i förnyelse — 32
Wallenbergsfärens struktur — 33
De största aktieinnehaven — 34

Årsredovisning 1990

Förvaltningsberättelse — 40
Moderbolagets resultaträkning — 42
Moderbolagets balansräkning — 43
Aktieinnehav — 44
Koncernens resultaträkning — 46
Koncernens balansräkning — 47
Finansieringsanalyser — 48
Bokslutskommentarer — 49
Revisionsberättelse — 51

Styrelse och revisorer — 52

Bolagsstämma

Ordinarie bolagsstämma hålls måndagen den 22 april 1991 kl 17.00 på Grand Hôtel Royal, Vinterträdgården, Stallgatan 4, Stockholm.

För att få deltaga i förhandlingarna på stämman skall aktieägare dels vara införd i aktieboken som förs av Värdepapperscentralen VPC AB senast fredagen den 12 april 1991 dels anmäla sig senast onsdagen den 17 april kl 15.00 till styrelsen under adress: Förvaltnings AB Providentia, Box 16174, 10324 Stockholm eller per telefon 08-614 20 00.

Aktieägare, som genom banks notariatavdelning eller enskild fondhandlare låtit förvaltarregistrera sina aktier, måste tillfälligt inregistrera aktierna i eget namn för att kunna utöva rösträtt på bolagsstämman. Sådan inregistrering skall vara verkställd senast fredagen den 12 april 1991.

Utdelning

Som avstämningsdag föreslås måndagen den 29 april 1991. Om bolagsstämman beslutar i enlighet med förslaget, beräknas utdelningen sändas ut genom VPCs försorg tisdagen den 7 maj 1991.

Informationstillfällen

Förvaltnings AB Providentia lämnar 1991 följande ekonomisk information:

Bokslutskommuniké – 14 februari

Årsredovisning – första hälften av april

Bolagsstämmokommuniké – 22 april

Delårsrapport första tertialet – senare hälften av maj

Delårsrapport andra tertialet – oktober

Omslagsbilden visar ficktelefonen HotLine från Ericsson.

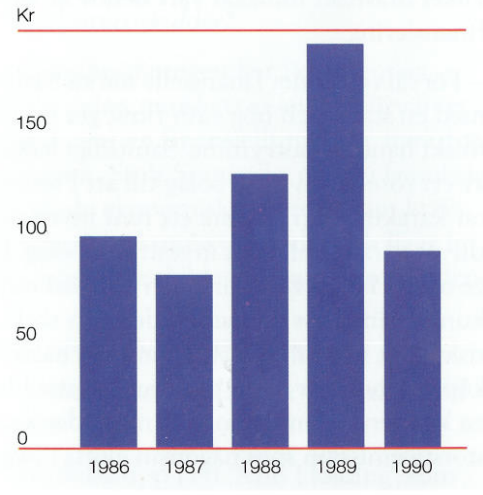
Miljövänligt papper från Stora Papyrus
Omslaget: 250 g MultiCover Silk
Inlagan: 150 g MultiArt Silk

Produktion: KREAB, Kreativ Information AB
Foto: Stig-Göran Nilsson, Körner (s. 35), m.fl.
Tryck: Resta Grafiska AB, Kumla 1991

Börsportföljens värde var 11.445 Mkr

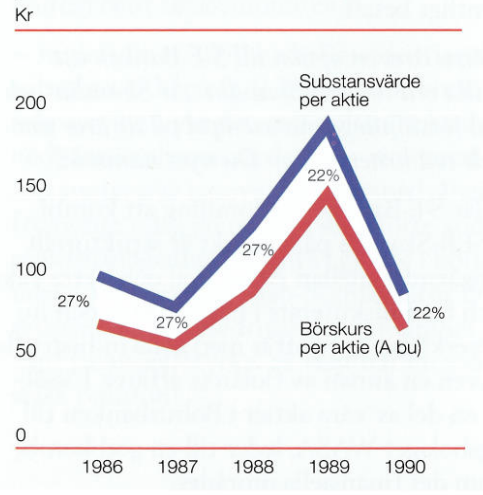
- Providentia-aktiens substansvärde uppgick vid årets slut till 91 kr per aktie eller totalt 6.585 Mkr, en minskning med 53%.
- Aktier nettoköptes under året för 2.796 Mkr. De största köpen gjordes i Skandia och Saab-Scania. Aktier i Incentive byttes mot B fria aktier i ASEA.
- En köpoption utfärdades till S-E-Banken att förvärva Providentias samtliga aktier i Skandia Group. Om S-E-Banken inte utnyttjar sin köpoption har Providentia rätt att till banken eller den banken anvisar sälja hela sitt innehav.
- Värdet av moderbolagets svenska börsportfölj, justerat för nettoförändringar, minskade med 31% till 11.445 Mkr, dvs lika mycket som Affärsvärldens generalindex.
- Moderbolagets resultat efter realisationsvinster på sålda värdepapper uppgick till 787 Mkr. Ett aktieägartillskott om 1.430 Mkr till AB Patricia gjordes för att möjliggöra erforderlig nedskrivning av Patricias Saab-Scania-innehav. Providentias redovisade resultat uppgick därefter till –665 Mkr.
- Utdelningsintäkterna ökade med 28% till 375 Mkr.
- Utdelningen föreslås bli 4:15 kr per aktie.
- Efter årsskiftet såldes innehaven i Alfa-Laval och Korsnäs. Den 25 februari lade Providentia och Investor ett gemensamt bud på Saab-Scania.

Substansvärde per aktie
per 31 december

Substansvärdet, som är skillnaden mellan Providentias tillgångar och skulder, ökade från 1986 till 1989 med 90% för att 1990 minska med 53%.

Investmentbolagsrabatt
per 31 december

Investmentbolagsrabatten, som är skillnaden mellan Providentia-aktiens substansvärde och börskurs, har sedan 1986 minskat från 27% till 22%.

Providentias VD

”Ägandet koncentreras mer under 90-talet”

Providentia är i dag stor ägare i de s k Wallenbergbolagen. Nyligen lade ni tillsammans med Investor ett bud på hela Saab-Scania, samtidigt som ni sålde Alfa-Laval. Kommer ni framöver att ha tillräckligt med resurser för att vara kvar som ägare i samtliga övriga Wallenbergbolag, Per Lundberg?

– Det är tveksamt, även om köpet av Saab-Scania ger oss starkare finansiella muskler. I takt med avregleringen på de finansiella marknaderna, ökade tillflöden av kapital till institutionella placerare och tilltagande uppköpsförsök från kapitalstarka grupper ute i Europa, måste vi förmodligen koncentrera innehaven ännu mera.

Alfa-Laval kunde ni sälja. Vilka av de övriga företagen kan ni absolut inte tänka er att sälja? ASEA, STORA, Astra, Atlas Copco eller vilka?

– Det vill jag inte svara på.

Är det realistiskt att räkna med att något nytt innehav tillkommer – eller handlar det bara om utförsäljningar?

– Jag har svårt att se att något stort svenskt innehav ska tillkomma, i ett längre perspektiv möjligen något utländskt.

Vad krävs för att sälja?

Vilka kriterier måste vara uppfyllda för att ni ska sälja ut något av de s k Wallenbergbolagen?

– För det första måste bolaget efter försäljningen hamna i en miljö där företaget strukturellt och industriellt kan utvecklas vidare. För det andra ska vi ha ordentligt betalt.

Ni sålde förra året en option till S-E-Banken att förvärva alla era aktier i Skandia. Är Skandia- och Alfa-Laval-försäljningarna exempel på affärer som uppfyller de två kriterier som Du nyss nämnde?

– Ja, vi delar S-E-Bankens bedömning att kombinationen SEB-Skandia på lång sikt är strukturellt riktig. Samgåendet mellan Alfa-Laval och Tetra Pak, som till och från diskuterats i nästan 40 år och nu kunde förverkligas, är en affär med goda industriella meriter. Även en annan av fjolårets affärer, försäljningen av en del av våra aktier i Bohusbanken till försäkringsbolaget WASA, leder till en god kombination inom det finansiella området.

Betalningen då?

– Alla dessa affärer visar att det går att få bra betalt för en kontrollpost. I både Alfa-Laval- och Skandiafallen betalades 60–70% över rådande börskurs.

Budet på Saab-Scania

Tillsammans med Investor betalade ni i fjol 4,3 miljarder kronor för Sven-Olof Johanssons Saab-Scania-aktier, ett belopp som ni lånade upp samtidigt som börsraset gjorde det nästan omöjligt att sälja posten vidare. Nyligen lade ni ett uppköpserbjudande på hela Saab-Scania vilket kräver lån på ytterligare 6,8 miljarder kronor. Hur stor skuldsättning kan ni egentligen bära?

– Providentiagruppens substansvärde, dvs tillgångarna minus skulderna, var i mitten av februari 1991 närmare 9 miljarder kronor. Det finns därför ingen som helst anledning till oro när vi ställer tillgångarna mot skulderna.

– Kassaflödet däremot är ett problem eftersom våra tillgångar består av aktier med låg direktavkastning samtidigt som den ökade skuldsättningen lett till höga räntekostnader.

– Försäljningen av Skandia- och Alfa-Laval-innehaven ger oss ett stort kassatillskott som gör att vi kan minska skuldsättningen avsevärt. Samtidigt har vi under senare delen av 1990 skaffat oss en stor likviditetsreserv. Våra upplåningsmöjligheter är också goda. I början av 1991 t ex tog vår internbank Patricia Treasury ett medelfristigt lån på USD 1,1 miljarder på den internationella bankmarknaden, vilket drastiskt minskar vårt behov av kortfristig finansiering.

– Förvärvet av det finansiellt starka Saab-Scania, med en stabil och hög cash flow, ger oss ökat ekonomiskt handlingsutrymme. Samtidigt leder förvärvet av ett rörelsedrivande bolag till att Providentia ändrar karaktär från att vara ett rent investmentbolag till att vara ett blandat investmentbolag. Det borde ge oss en högre värdering och därmed möjlighet att kunna vända oss till marknaden och skaffa nytt riskvilligt kapital. För att finansiera Saab-Scaniaköpet genomför vi nu tillsammans med Investor en konvertibelemission på 6 miljarder kronor, den största emission som någonsin gjorts i Sverige.

När ni förvärvade Johanssons Saab-Scania-post var avsikten att sälja den vidare till en långsiktig placerare. Men så blev det inte, istället lades ett bud på hela Saab-Scania. Varför ändrade ni strategi?

– Köpet av aktieposten skedde för att förhindra att den kom i utländska konkurrenters händer. Vi arbetade sedan hela tiden med olika alternativ, varav en vidareförsäljning var ett.

Providentias VD, Per Lundberg.

Vad betyder det för Providentia att Saab-Scania nu blir ett helägt dotterbolag till det med Investor gemensamägda Patricia?

– Det ger oss ett rörelsedrivande bolag med en stark finansiell ställning och en god vinstnivå, vilket i sin tur avsevärt förbättrar Providentiagruppens möjlighet att även framdeles agera som en stor och aktiv ägare i de s k Wallenbergbolagen.

Saab-Scania har i dagsläget ca 5 miljarder kronor i kassan och förutspås en årlig vinst på 2–3 miljarder kronor. Ska dessa miljarder nu användas för att minska Providentias skulder?

– Genom aktieförsäljningen har Providentias skuldsättning redan minskats avsevärt. Förvärvet av Saab-Scania skapar en finansiellt mycket stark företagskonstellation. Saab-Scania ska också i framtiden ha tillgång till de ekonomiska resurser som krävs för att företaget ska kunna utvecklas och ligga i frontlinjen inom sina skilda verksamhetsområden.

Försäljningen av Incentive

Under året sålde ni också alla Incentive-aktier till ASEA. Varför?

– När ASEA delas upp i ett ”ABB Holding”, som endast ska äga aktierna i Asea Brown Boveri, och ett ”Rest-ASEA”, är det viktigt att stärka industrirörelsen inom den sistnämnda delen. Där passar Incentive bra in och därför sålde vi i anslutning till att ASEA lade ett bud på hela Incentive.

Tillsammans med Investor har ni hittills satsat 160 Mkr i aktiekapital och garantier i Nordisk Television. Är Providentia berett att satsa mera om det skulle behövas?

Frågan om ytterligare kapitaltillskott har inte varit aktuell. I denna investering liksom i andra kommer vi att ha en affärsmässig inställning om frågan aktualiseras. Nordisk Television har en ambition att ytterligare bredda ägarkretsen och därigenom tillföra bolaget nytt kapital.

Starkare i dag?

Till sist, vid bolagsstämman i fjol sa Du att ”Providentia i dag är ett finansiellt och organisatoriskt mycket starkare företag än för tio år sedan”. Står sig bedömningen än i dag, trots att ni sedan dess kraftigt ökat skuldsättningen?

– Ja, definitivt. 1980 hade Providentiagruppen ett substansvärde på ca 1,1 miljarder kronor, i mitten av februari 1991 var det ca 9 miljarder kronor. Den nedgång i substansvärdet som vi noterat det senaste året motsvarar i grova drag börsnedgången. Vi äger för övrigt i dag en relativt sett större andel av börsens förmögenhet än vad vi gjorde i början av 80-talet. Och köpet av Saab-Scania tillför Providentiagruppen en rörelsedrivande verksamhet med avsevärd finansiell styrka. Så visst har Providentia en stark position!

Intervjuare:
Charlie Brantingson

Investors och Providentias bud på Saab-Scania

Investor och Providentia som tillsammans med Patricia har 43% av aktiekapitalet och 49,5% av rösterna före konvertering i Saab-Scania lade den 25 februari 1991 ett bud på samtliga övriga aktier och personalkonvertibler i bolaget. Värdet på budet för utestående aktier uppgår till 12,8 miljarder kronor. Det totala marknadsvärdet på Saab-Scania till budkursen är 21,6 miljarder kronor.

Investors och Providentias bud

- För varje A- eller B-aktie betalas 300 kronor kontant med avdrag för utdelningen 1990.
- För varje preferensaktie betalas 25 kronor kontant.
- För varje konvertibelt förlagsbevis om nominellt 220 kronor betalas 334 kronor kontant plus ränta till likviddagen för erbjudandet.

Budet innebär en premie på ca 35–39% jämfört med börskursen 22 februari och en premie på ca 70% jämfört med en justerad kurs i förhållande till generalindex under januari, februari 1991.

Motiv för förvärvet

Investor och Providentia har en lång tradition som ägare av Saab och Scania-Vabis som 1969 gick samman under namnet Saab-Scania. Bakgrunden till dagens bud är en stark tilltro till Saab-Scanias långsiktiga utvecklingsmöjligheter.

Förvärvet av Saab-Scania utgör ett led i en omstrukturering av Investor och Providentia. De idag renodlade investmentbolagen behöver inför 1990-talet kompletteras med rörelsedrivande verksamheter. Därmed får Investor och Providentia bättre möjligheter att under 90-talets EG-anpassning spela en fortsatt aktiv ägarroll i svensk industri.

Därtill kommer att Investor och Providentia önskar åstadkomma ett klarläggande och en stabilisering av ägandet i en viktig forsknings- och utvecklingsintensiv industri av nationell betydelse.

Saab-Scania kommer att ingå som en självständig enhet inom Investor Providentia Gruppen.

Den nuvarande inriktningen och industriella verksamheten påverkas ej av budet.

Saab-Scanias styrelse har enhälligt rekommenderat sina aktieägare och innehavare av konvertibla skuldebrev att anta budet.

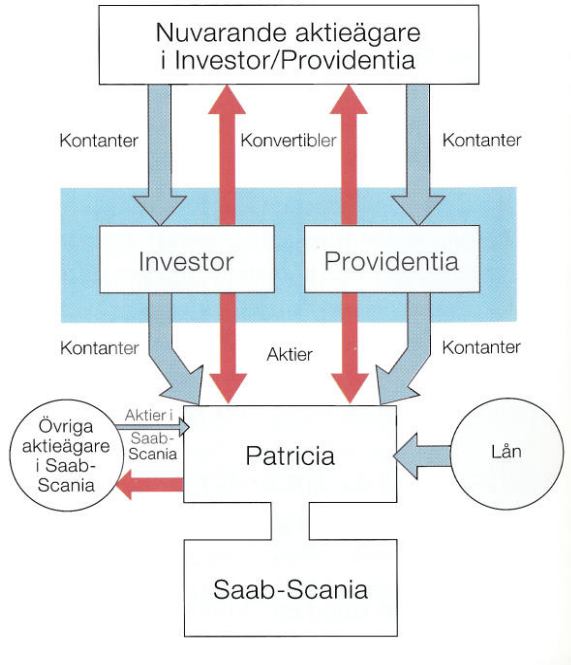
Finansiering

Investor och Providentia avser att finansiera affären dels genom ett erbjudande till Investors och Providentias aktieägare att teckna konvertibla förlagsbevis i respektive bolag, dels genom extern finansiering. De preliminära villkoren för konvertiblerna redovisas på nästa sida.

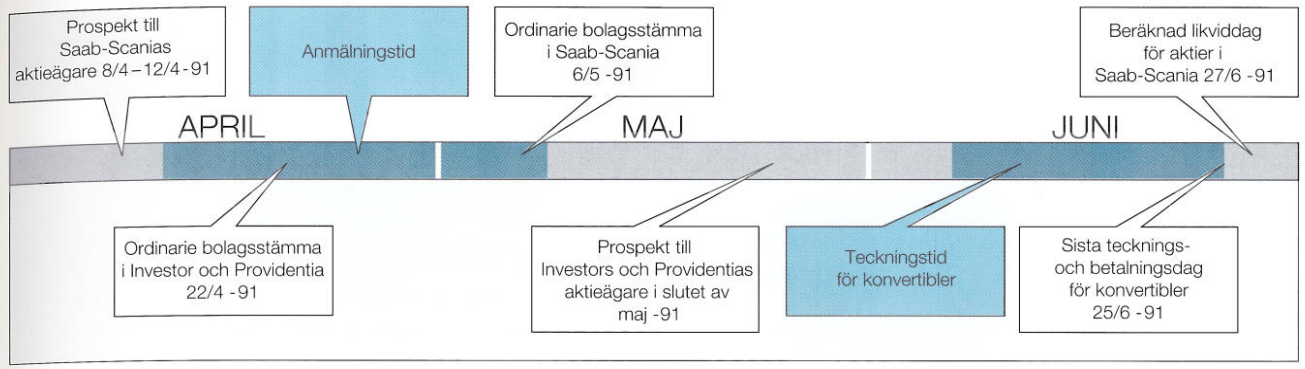
Prospektet till Saab-Scanias aktieägare med närmare information om erbjudandet kommer att skickas ut i början av april 1991. Anmälningstiden beräknas löpa under tiden 12 april–8 maj 1991. Under förutsättningen att villkoren i budet uppfyllts beräknas likvid utbetalas den 27 juni 1991.

Prospektet till Investors och Providentias aktieägare med närmare information om det konvertibla förlagslånet beräknas skickas ut i slutet av maj.

Teckningstiden för konvertiblerna beräknas löpa under juni månad.

Preliminär tidplan

Beräknade balansräkningar 1990-12-31* (pro forma)

(Miljarder SEK)	Investor Providentia Gruppen	Investor Providentia Gruppen inklusive Saab-Scania
Tillgångar		
Omsättningstillgångar	13,3	24,1
Anläggningstillgångar	27,4	46,6
Totala tillgångar	40,7	70,7
Skulder och eget kapital		
Kortfristiga skulder	2,7	17,3
Långfristiga skulder	10,7	21,1
Eget kapital inkl. konvertibel	27,3	32,3
Totala skulder och eget kapital	40,7	70,7
Justerad soliditet**)	67,2%	50,8%

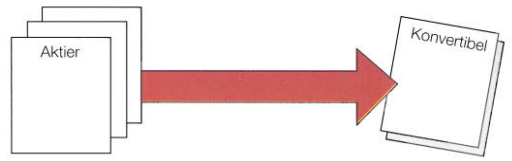
*) Justerade för större transaktioner t o m 1991-02-25

**) Inklusive konvertibel och övervärde i aktieportfölj. Exklusive förskott från kunder och finansbolagsskulder.

Enligt en uppskattad pro forma balansräkning för Investor och Providentia kommer tillgångarna att till ca 50% härröra från Saab-Scania. Den justerade soliditeten beräknas uppgå till 50%.

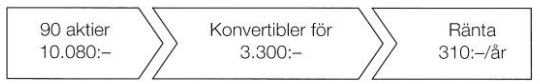
Investors och Providentias konvertibla förlagslån

Räkneexempel (preliminärt)

3 aktier ger rätt att teckna en konvertibel för ca 110:–

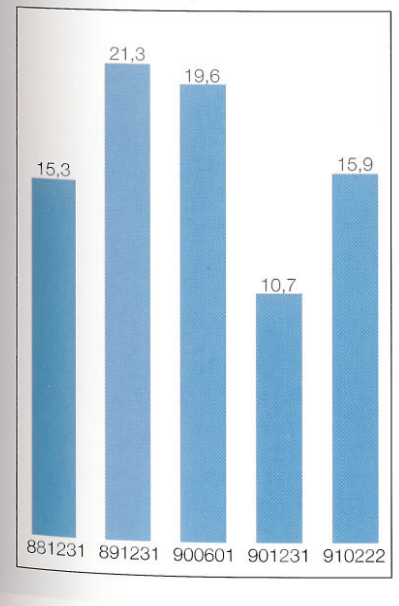
Exempel för en aktieägare i Providentia

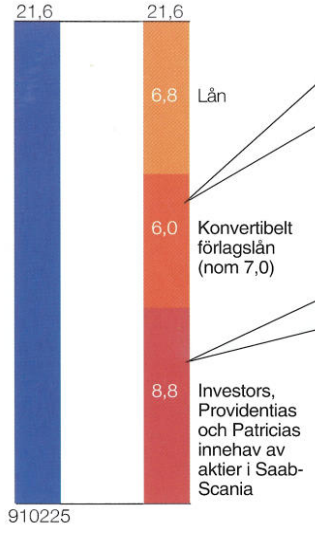
Preliminära villkor

	Investor	Providentia
Löptid, ca	10 år	10 år
Konverteringskurs, % av börskurs, ca	115%	115%
Aktieslag	B	B
Årlig ränta, ca	8%	8%
Emissionskurs, % av nom. värde, ca	85%	85%
Lånets nom. belopp, ca	3.600 Mkr	3.400 Mkr
Erhållet emissionsbelopp, ca	3.100 Mkr	2.900 Mkr
Motsvarar per aktie, ca	38 kr	40 kr

Saab-Scanias marknadsvärde (miljarder kronor)

Bud Finansiering

Investors, Providentias och Patricias innehav i Saab-Scania

	Anskaffningsvärde Per aktie (SEK)	Totalt (MSEK)	Budvärde Per aktie (SEK)	Totalt (MSEK)
Investor	244	1.839	300	2.265
Providentia	222	1.935	300	2.612
Patricia	330	4.532	300	3.900
Totalt	276	8.306	300	8.777

Fakta om Saab-Scania

Saab-Scania-gruppens verksamhet består av Scaniadivisionen med lastbilar, bussar och motorer, Saab Flygdivisionen med Saab 340, Saab 2000 och JAS 39 Gripen, Combitech med försvars- och industriteknologi samt personbilsrörelsen i Saab Automobile som ägs tillsammans med General Motors.

Saab-Scania-gruppens fakturering uppgick till drygt 29 miljarder kronor under 1990. Faktureringen på utlandsmarknaderna var 18,8 miljarder kronor 1990, motsvarande 65 procent.

Fakturering per verksamhetsområde

Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader ökade med 35 procent till 2,2 miljarder kronor. Även Saab-Scania-gruppens finansiella ställning stärktes ytterligare under året. Andelen eget riskbärande kapital – soliditeten – uppgick till 49 procent.

Vid årsskiftet var 32.500 personer anställda i Saab-Scania-gruppen. Koncernens nuvarande inriktning och industriella verksamhet påverkas ej av budet.

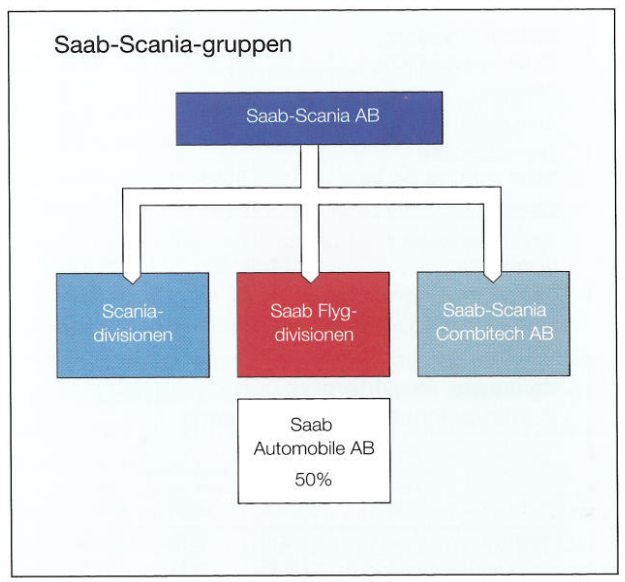
Marknad

Saab-Scania arbetar med högteknologiska produkter inom produktområden som lastbilar, bussar, personbilar, militära och civila flygplan, rymdteknologi, militära robotar, siktessystem och utbildningsmaterial, industrisystem, nivåmätteknik och fordonselektronik.

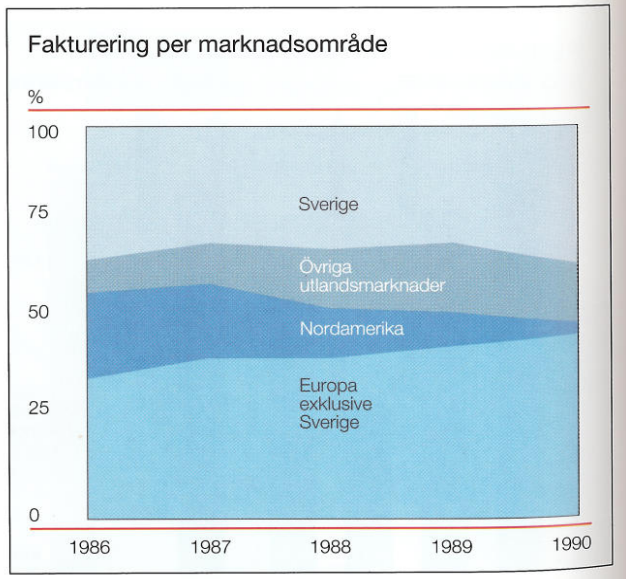
Saab-Scania koncentrerar verksamheten till expansiva marknadssegment och satsar på långsiktig utveckling av avancerade produkter för en internationell marknad. Saab-Scania är idag ett av de ledande företagen inom området specialiserad transportteknologi.

VD-skifte i Saab-Scania

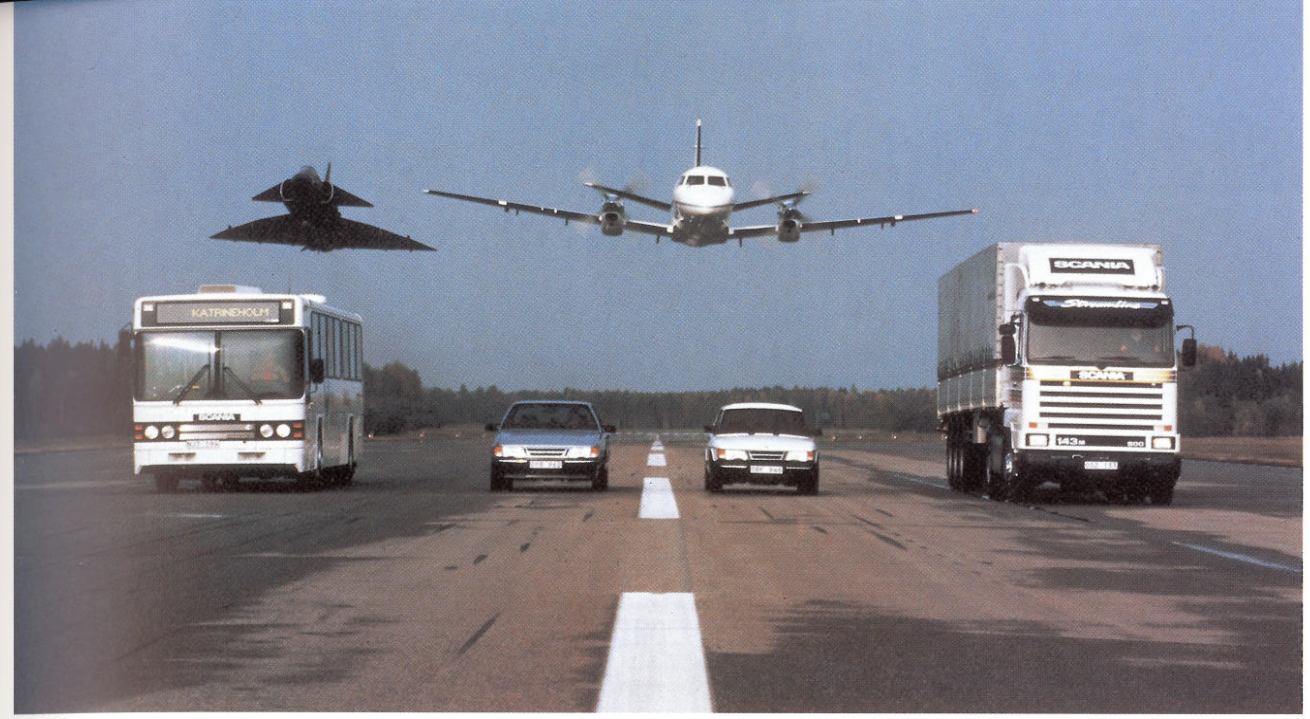
Vid bolagsstämman den 6 maj 1991 lämnar Georg Karnsund posten som verkställande direktör i Saab-Scania AB. Till ny VD har utsetts Lars V. Kylberg.

Saab-Scania har fyra affärsområden med verksamheten organiserad i Scaniadivisionen, Saab Flygdivisionen, det helägda dotterbolaget Saab-Scania Combitech AB samt det hälftenägda intressebolaget Saab Automobile AB.

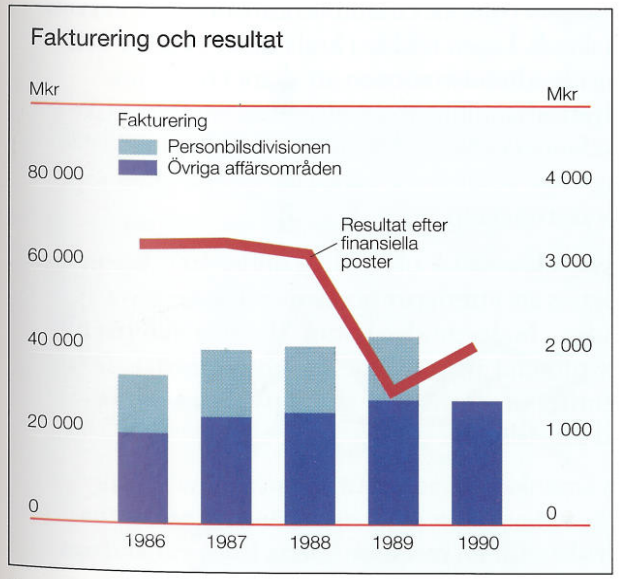

Faktureringen på utlandsmarknaderna var 18,8 miljarder kronor eller 65 procent av den totala faktureringen.

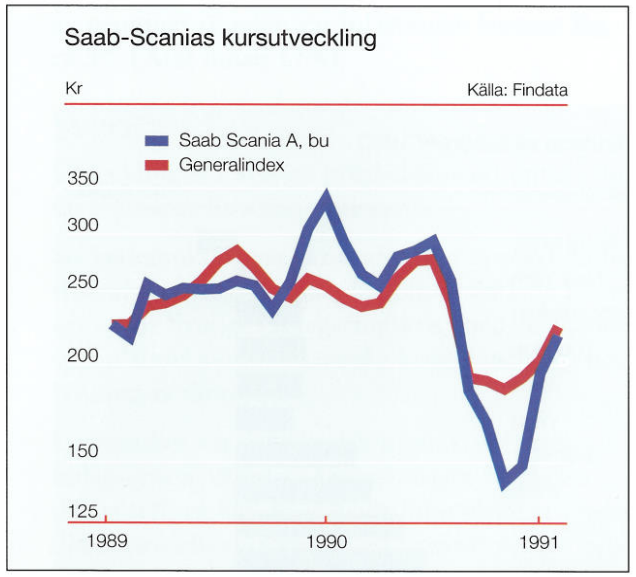

Bredden på Saab-Scanias produktprogram visad på en svensk flygbas; i luften militärflygplanet Saab JA 37 Viggen och civilflygplanet Saab 340 B, på marken från vänster bussen Scania CN113, personbilarna Saab 9000 CD och Saab 900 S samt lastbilen Scania R143 M Streamline.

Nyckeltal		1990	1989
Vinst per aktie, kronor:	efter betald skatt	28,00	16,10
	efter full skatt	21,10	15,55
Utdelning (1990 förslag) per aktie, kronor:		7,75	7,75
Räntabilitet:	på eget kapital, efter skatt	9,2 %	7,5 %
	på sysselsatt kapital, före skatt	12,1%	11,0 %
Finansiell ställning:	andel riskbärande kapital – soliditet	49 %	45 %
	räntetäckningsgrad, ggr	2,7	2,2

Resultatet efter finansiella poster ökade med 35 procent till 2,2 miljarder kronor.

Kursutvecklingen på Saab-Scania-aktien har under det senaste året varit dramatisk.

Världens börser rasade och konjunkturen vände

Världens börser rasade under 1990. Stockholmsbörsen föll 31%. Endast Helsingfors med 35% respektive Tokyo 39% hade en sämre utveckling.

Under de tre första månaderna gick Stockholmsbörsen ned med 10% men vände under försommaren uppåt, delvis påverkad av den starka amerikanska marknaden. Uppgången fick dock ett abrupt slut i och med Iraks invasion av Kuwait den 2 augusti, varefter Stockholmsbörsen gick ned 34%.

New York-börsen inledde året med en nedgång som dock snabbt förbyttes i en positiv utveckling. Marknaden visade en anmärkningsvärd styrka och i juli nåddes all time high. Även den amerikanska börsen upplevde dock en dramatisk nedgång efter den 2 augusti. Marknaden återhämtade sig dock mot slutet av året, och New York-börsen var en av de börser som klarade sig bäst under 1990 med en nedgång på endast 4,5%.

Den japanska börsen hade ett av sina sämsta år någonsin. I en näst intill obruten trend gick börsen ned 39%. Det innebär att värden motsvarande "17 Stockholmsbörser" raderades ut under året.

Frankfurt-börsen präglades inledningsvis av återföreningens positiva effekter och noterade all time high i mars. Därefter oroades marknaden av räntehöjningar och effekter av valutaunionen. När valutaunionen väl genomförts 1 juli återkom den positiva stämningen och börsen närmade sig de rekordnivåer som rådde i början av året. I augusti bröts den positiva trenden och börsen gick därefter ned 30%. Totalt föll Frankfurt-börsen 22% under året.

USA

1990 inleddes med en känsla av tillförsikt i den amerikanska ekonomin. Den samstämmiga uppfattningen bland världens ekonomer var att USA skulle avsluta efterkrigstidens längsta högkonjunktur med en "soft landing", dvs en viss avmattning men utan negativ tillväxt.

Iraks invasion av Kuwait, med åtföljande höga oljepriser bidrog till försvagningen av den amerikanska ekonomin. Industriproduktionen och kapacitetsutnyttjandet minskade. Nybyggnationen av bostäder sjönk till nivåer som inte upplevts sedan lågkonjunkturen 1981–82 och arbetslösheten ökade.

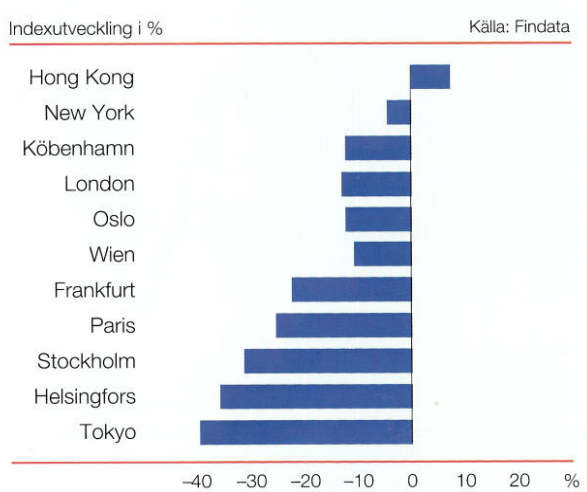
En starkt bidragande orsak till konjunkturvändningen i USA var den strama penningpolitik som den amerikanska centralbanken, Federal Reserve, bedrev i strävan att bekämpa inflationen.

Svag ekonomi, höga räntor och problem i sparbankssektorn (savings and loans) gjorde att det amerikanska budgetunderskottet ökade dramatiskt under 1990, vilket ledde till att de budgetmål som lagstadgats i den s k Gramm-Rudmann-lagen vida överskreds. Lagen trädde i kraft den 1 oktober och tvingade administrationen att skära i budgeten. Budgetförhandlingarna mellan den republikanske presidenten och den demokratiskt dominerade kongressen resulterade i såväl ett sparprogram som vissa skattehöjningar.

En svag ekonomisk utveckling under 1991 kommer troligtvis att ytterligare accelerera den negativa trenden i budgetunderskottet. Skatteintäkterna blir lägre till följd av minskade inkomster medan de offentliga utgifterna blir större på grund av bl a ökad arbetslöshet.

Den amerikanska administrationen och centralbanken blev under årets sista månader medvetna om risken för en recession. Detta ledde till kraftiga räntesänkningar. Denna utveckling, i kombination med stark ekonomisk aktivitet i framför allt Tyskland, ledde till att de amerikanska räntorna i början av 1991 var flera procentenheter lägre än de tyska, något som inte upplevts sedan början av 70-talet.

Världens aktiebörser 1990

1990 blev ett dystert år för världens aktiebörser. Stockholmsbörsen gick ner med 31%.

De jämfört med omvärlden låga amerikanska räntorna gav en historiskt svag dollar. Det är svårt att se ett omedelbart brott i denna trend med tanke på tillväxtprognoserna för USA jämfört med t ex Tyskland och Japan.

Ljusglimten i den amerikanska ekonomin är handelsbalansen som, med undantag för oljepriseffekten, visar en trendmässig förbättring.

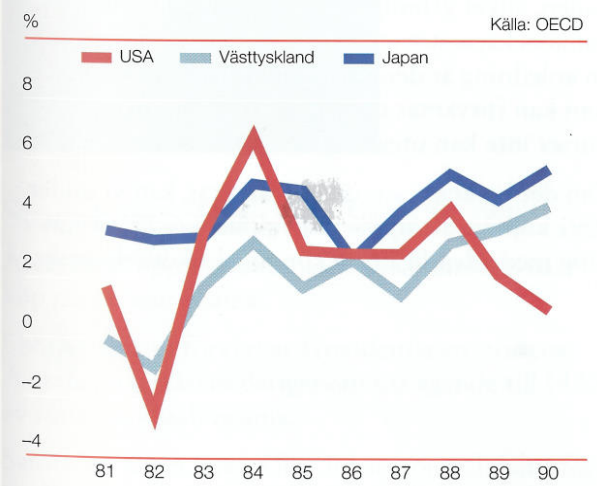
Tyskland

I Tyskland dominerades den ekonomisk-politiska scenen av återförening och monetär union. Från och med den 3 oktober finns bara ett Tyskland och en tysk valuta, D-marken.

Den tyska ekonomin uppvisade under 1990, liksom under 1989, en anmärkningsvärd styrka med en tillväxt på över 4%. Drivkraften var den inhemska efterfrågan, vilken ytterligare accentuerades sedan det tidigare Östtyskland fått fri tillgång till varor och tjänster.

Den starka efterfrågan kunde dock inte tillgodoses enbart med inhemsk produktion, vilket ledde till ökad import med minskande handelsbalansöverskott som följd. Denna utveckling var till fördel för omgivande länder, i första hand närliggande europeiska länder men även USA drog fördel av utvecklingen och fick därmed lägre handelsbalansunderskott.

BNP-tillväxt USA, Västtyskland och Japan

Västtyskland och Japan uppvisade stark tillväxt under 1990.

Styrkan i den tyska ekonomin har framtvingat en stram penningpolitik. Bundesbank argumenterar för en kraftig åtstramning av finanspolitiken för att reducera det stora budgetunderskottet, som för 1991 prognostiseras till minst 5% av BNP. Såvida man inte höjer skatter eller gör avsevärda besparingar i budgeten, kommer penningpolitiken att vara stram även under 1991 med fortsatt höga räntor som följd.

I ett europeiskt perspektiv är styrkan i den tyska ekonomin unik. I omgivande länder – Italien, Spanien, Frankrike och inte minst Storbritannien – märks mer eller mindre klara tecken på försvagning.

Detta skulle motivera räntesänkningar i flera av dessa länder, men denna möjlighet begränsas av att man inom EMS-samarbetet överenskommit att hålla växelkurserna inom relativt snäva ramar. Konsekvensen kan bli att Bundesbanks penningpolitik äventyrar tillväxten i övriga europeiska länder.

Japan

Även den japanska ekonomin visade under 1990 en enastående styrka med en tillväxt på närmare 6%. Liksom i Tyskland var drivkraften i ekonomin den inhemska efterfrågan. Såväl privat konsumtion som näringslivets investeringar visade kraftiga uppgångar. Trots den höga tillväxten och en stark ökning av penningmängden var inflationen fortsatt låg, ca 3%. (Året innan 1,7%).

Sverige

Utvecklingen i Sverige präglades av ett antal kriser, såväl finansiella som politiska.

Socialdemokraterna har under året upplevt en förtroendekris med sjunkande opinionssiffror. I mars upplevde Sverige en regeringskris, med åtföljande spekulation mot den svenska kronan och en chockhöjning av räntorna.

I september var det dags för nästa kris, finansbolagskrisen, utlöst av finansbolaget Nyckelns dåliga affärer. Krisen skapade konvulsioner i hela det finansiella systemet, med återverkningar betydligt längre än till finansbolagssektorn. Även denna kris följdes av spekulation mot den svenska kronan och räntehöjningar på upp till 5 procentenheter.

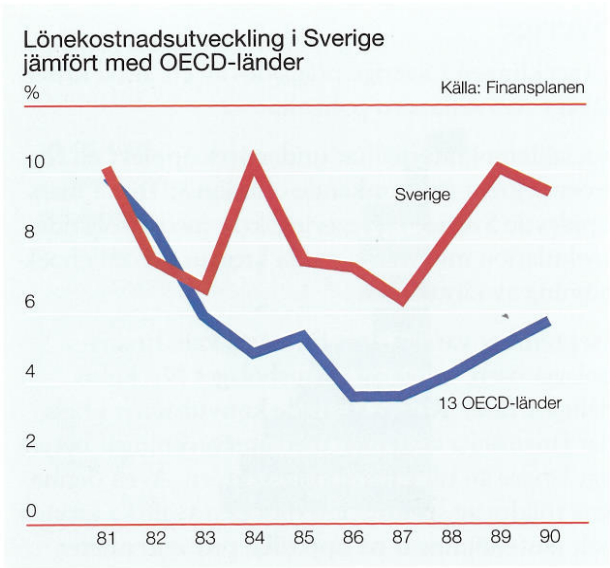
Den svenska konjunkturen vände definitivt under 1990. Industriproduktionen sjönk, arbetslösheten steg, bytesbalansen försämrades, industrins vinster minskade osv.

Det finns goda skäl att tro att den ekonomiska utvecklingen blir betydligt sämre i Sverige än i omgivande länder de närmaste åren.

Sverige har under årtionden levt med en lönekostnadsutveckling långt över omvärldens. Detta har temporärt kunnat döljas genom devalveringar parade med en valutareglering och en stark ekonomisk utveckling i våra viktigaste exportländer.

Under 1990 upplevde dock flera av dessa länder en svagare ekonomisk utveckling, vilket drabbade vår industri med fallande volymer och minskade möjligheter att kompensera högre kostnader med prishöjningar. Detta visade sig inte minst inom bilindustrin där båda dessa faktorer slog igenom med full kraft.

Den stora andelen sysselsatta inom den offentliga sektorn har under högkonjunkturen bidragit till en överhettad arbetsmarknad parallellt med ett alltför högt skattetryck. En överföring av resurser från den offentliga till den privata sektorn, skulle ha dämpat överhettningen och lagt grunden till en utveckling i takt med omvärldens under 1990-talet.

Sverige har under större delen av 80-talet haft en högre lönekostnadsutveckling än omvärlden.

Nu tvingas denna anpassning ske på ett betydligt smärtsammare sätt. Vi kommer de närmaste åren att uppleva en lågkonjunktur med en arbetslöshet som är två eller tre gånger större än den vi har i dag.

Skattereformen räcker inte; det svenska skattetrycket måste ned i nivå med omvärldens. I annat fall får vi leva med fortsatt höga löneökningar och att industrin i ökad utsträckning investerar utomlands.

Problem 1991

Den finansbolagskris som vi under året upplevt i Sverige är som företeelse inte unik för Sverige.

I USA är banksystemet hårt pressat av problem. Sparbankskrisen har antagit ofattbara proportioner med förluster som kan komma att uppgå till flera hundra miljarder dollar. Affärsbankerna är hårt drabbade av lån till tredje världens länder, dåliga fastighetskrediter och s k junk bonds.

Även japanska banker har drabbats av lönsamhetsproblem, främst på grund av den stora nedgången på aktiemarknaden.

Dessa problem, i kombination med strängare internationella kapitaltäckningskrav, har lett till en minskad benägenhet bland banker att låna ut pengar, såväl på hemmamarknaderna som på den internationella kreditmarknaden. Effekten härav ser man i kraftigt stigande marginaler på krediter.

Det finns uppenbara risker att denna utveckling förvärras under 1991. En anledning härtill är risken för en nedgång på den japanska fastighetsmarknaden, vilket ytterligare skulle minska japanska bankers kapacitet att låna ut pengar. Ytterligare en anledning är den fördjupning av bankkrisen som kan förväntas i USA, där fortsatta bankkonkurser inte kan uteslutas de närmaste åren.

Om det befarade scenariot realiseras, kan vi under 1991 komma att uppleva en global kreditåtstramning med allvarliga realekonomiska konsekvenser.

Stora affärer, nya skatteregler, börsfall

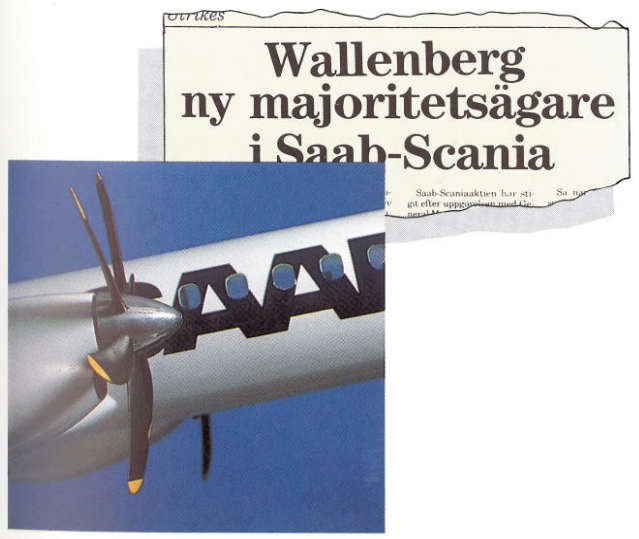
Providentias huvudsakliga verksamhet är den långsiktiga aktieförvaltningen som till större delen sker i moderbolaget. Denna aktieförvaltning är avgörande för Providentias utdelningskapacitet och värdemässigt helt dominerande.

Men Providentia rymmer också annan verksamhet.

I Patricia, som är gemensamägt tillsammans med Investor, bedrivs kort- och medellång handel i aktier, optioner och räntebärande papper.

Providentias övriga verksamhet sker i bolag som Bohusbanken, Stockholm-Saltsjön, Nordisk Television, Rikskuponger m fl.

Verksamhetsåret 1990 präglas naturligtvis av Stockholmsbörsens kraftiga nedgång. I övrigt rymmer året stora aktieköp i framför allt Skandia och Saab-Scania, byte av innehavet i Incentive mot B fria aktier i ASEA, sändningsstart för Nordisk Television och riksdagsbeslut om en ny skattelagstiftning.

Stora köp och bud på Saab-Scania

Årets mest uppmärksammade – och omskrivna – köp görs i Saab-Scania.

I början av året förvärvar Providentia en stor post A-aktier och stärker därigenom sitt ägande till 14,1% av rösterna i Saab-Scania.

Samtidigt köper Sven-Olof Johansson och hans företag Barkman & Co upp allt fler Saab-Scania-aktier.

I april uppgår deras ägarandel till 13 miljoner aktier i Saab-Scania, motsvarande ca 22% av rösterna.

Genom Patricia förvärvas då en option att senast den 30 augusti köpa dessa Saab-Scania-aktier för 4,3 miljarder kr.

I augusti utnyttjar Patricia optionen. Därmed motsvarar Providentias, Investors och Patricias sammanlagda innehav av Saab-Scania-aktier 49,5% av rösterna i bolaget. Det totala innehavet för Wallenbergsfären uppgår därefter till 58%.

Den 25 februari lägger Providentia och Investor ett bud på samtliga utestående aktier i Saab-Scania, se sidorna 4–7.

Incentive säljs till ASEA

Ytterligare en storaffär görs i april – försäljningen av Providentias samtliga Incentive-aktier till ASEA.

Det börjar med att Patricia förvärvar Lundbergföretagens samtliga Incentive-aktier, motsvarande 34,7% av rösterna i bolaget. Efter förvärvet uppgår Providentias, Investors och Patricias sammanlagda ägande i Incentive till 59,6% av rösterna (efter ytterligare förvärv till 61%).

Samtidigt lägger ASEA ett bud på hela Incentive. Budet ingår i planerna på att dela upp ASEA i "ABB Holding" och "Rest-ASEA". Enligt planerna ska "ABB Holding" äga och förvalta det 50-procentiga innehavet i Asea Brown Boveri medan "Rest-ASEA" ska omfatta i huvudsak industrirörelsen inom Hägglundkoncernen, kraftverksamheten i Skandinaviska Elverk och aktieportföljen.

Providentia, Investor och Patricia accepterar ASEAs uppköpserbjudande. Incentive bedöms passa bra in och förstärka den industriella delen inom ASEAs "Rest-ASEA".

STORA – Feldmühle

April månad rymmer också en tredje storaffär – en av de största som någonsin gjorts i Europa!

Det är STORA som tillsammans med Patricia lägger ett bud på den västtyska industrigruppen Feldmühle Nobel AG. Köpesumman uppgår till 14 miljarder kronor. Genom köpet skapar STORA en av världens största skogsindustrier. Samgåendet

ger STORA-koncernen en världsledande position när det gäller tryckpapper och en mycket slagkraftig finpappersgrupp. Även inom området förpackningspapper och kartong uppnås betydelsefulla kompletteringar.

Senare under året säljs Patricias Feldmühle-post till STORA.

Bolagsstämma med fondemission

I maj håller Providentia en välbesökt bolagsstämma i Grand Hôtel, Stockholm. Hans Werthén avtackas som styrelseledamot, SAS-chefen Jan Carlzon väljs till ny styrelseledamot och Marcus Wallenberg till suppleant i styrelsen. Stämman beslutar också om en fondemission 3:2, vilken innebär att två aktier berättigar till ytterligare tre aktier.

Nya skatteregler

Strax före sommaren beslutar riksdagen om nya skatteregler. De ska gälla fr o m årsskiftet 1990/91 och innebär för investmentbolag att en schablonintäkt, motsvarande 2% av portföljvärdet vid räkenskapsårets början, ska tas upp till beskattning. Ränteintäkter och utdelningsintäkter är skattepliktiga. Räntekostnader, förvaltningskostnader och lämnad utdelning är avdragsgill. Realisationsvinster är skattefria medan realisationsförluster ej får dras av.

Nordisk Television TV4

Nordisk Television inleder sina sändningar. Bakom kanalnamnet TV4 står Nordisk Television som ägs av Providentia tillsammans med Investor, FB Invest, Stiftelsen Bokförlaget Natur & Kultur samt Försäkringsbolaget SPP.

Mottagandet blir till att börja med ljumt men under årets slutmånader vinner kanalen i popularitet och tittarna och reklamköparna börjar strömma till.

VME Group köper Åkermans-innehavet

Det holländska bolaget VME Group, ett entreprenadmaskinföretag, lägger ett bud på Åkermans Verkstad AB. Providentia, vars innehav motsvarar 3,1% av rösterna i Åkermans, accepterar budet.

Skandia – S-E-Banken

Providentia lämnar en köpoption till S-E-Banken att förvärva Providentias alla aktier i Skandia Group Försäkrings AB, motsvarande 8,3% av aktiekapitalet och rösterna i Skandia. Priset för aktieposten är drygt 1,4 miljarder kr. Investor lämnar samtidigt en köpoption på sitt innehav, motsvarande 9,7% av aktiekapitalet och rösterna.

Om S-E-Banken inte utnyttjar sin köpoption har Providentia rätt att till banken eller den banken anvisar sälja hela sitt innehav.

Något senare förvärvar Providentia tillsammans med Investor Tidnings AB Mariebergs hela Skandia-innehav. Posten motsvarar 10,1% av rösterna i Skandia och betalas med 1,7 miljarder kronor. Innehavet omfattas av samma optionskonstruktion som Providentias och Investors tidigare Skandia-innehav.

Providentias VD kommenterar:

— För Providentia är det av intresse att Mariebergs aktiepost ej säljs till annan köpare utan att aktierna sammanhålles med Providentias tidigare innehav för den händelse S-E-Banken ej utnyttjar optionen.

WASA – Bohusbanken.

Mot slutet av året förvärvar försäkringsbolaget WASA närmare 50% av aktierna i Bohusbanken. Säljare är Providentia, Investor, Indevo och SPP. Samtidigt erbjuder sig Providentia, Investor och Axel Johnson att förvärva övriga aktieägares aktier i Bohusbanken.

Bohusbanken är en av Sveriges minsta affärsbanker. WASA är landets tredje största livbolag och ett av de större inom sakförsäkring. I kommentarerna till affären konstateras att WASA och Bohusbanken kompletterar varandra väl vad avser kundinriktning och serviceutbud.

Efter affärens genomförande är ägarförhållandena följande i Bohusbanken: WASA 44,4%, Providentia och Investor med dotter- och intressebolag 29,8%, Axel Johnson 20% och övriga 5,8% efter konvertering.

OM utses till Årets tjänsteföretag

Tjänsteförbundet och Dagens Industri utser OM Gruppen, som till 19,5% ägs av Providentia, till "Årets tjänsteföretag". Följande motivering återges i tidningen:

"Först försåg man de svenska kapital- och aktiemarknaderna med nya tjänster i form av optionsinstrument. Det blev en pyramidabel succé. Nu följs den upp genom en framgångsrik export av OM-idén, en unik produkt i internationell tjänstehandel."

Högre belåning

Vid 1990 års början uppgick Providentias skulder till 2.394 Mkr, vilket motsvarade 17% av portföljens marknadsvärde. Under året ökade belåningen, till följd av stora nettoköp av aktier, och var vid årets slut 7.587 Mkr, motsvarande ca 66% av portföljens marknadsvärde. Även Patricias belåning ökade, från 5.974 Mkr till 14.255 Mkr. Patricia Treasury har under året etablerat ett antal låneprogram såväl på den svenska som på de internationella marknaderna.

Ledande kreditinstitut som Standard & Poor's, Moody's och Nordisk Rating rankade under året Patricia Treasury som ett företag med högsta kreditvärdighet. Under året upptogs också ett amerikanskt och ett europeiskt s k Commercial Paper-program på sammanlagt USD 500 miljoner samt ett s k Variable Rate Note-program på 2 miljarder svenska kronor. I början av 1991 signerades en kreditmöjlighet på USD 1,1 miljarder på den internationella bankmarknaden, en kredit som i första hand kommer att användas för att ersätta kortfristig upplåning.

VD-skiften i flera företag

Flera av Providentias intressebolag byter VD under året. Rikskupongers tidigare VD Björn Unger blir ny VD i Nordisk Television. I Rikskuponger utses Torsten Håkansta till VD. Bengt Edgren blir VD i Stockholm-Saltsjön.

Tetra Pak-bud på Alfa-Laval

I januari 1991 lägger Tetra Pak ett bud på Alfa-Laval, värderat till totalt ca 16 miljarder kronor. Providentias innehav i Alfa-Laval uppgår till närmare 3,9 miljoner A-aktier, motsvarande 6,6% av aktiekapitalet och 13,6% av rösterna i bolaget. Tetra Paks bud rymmer en premium på 60% över rådande börskurs varför den beräknade köpeskillingen för Investors del blir drygt 1,2 miljarder kronor.

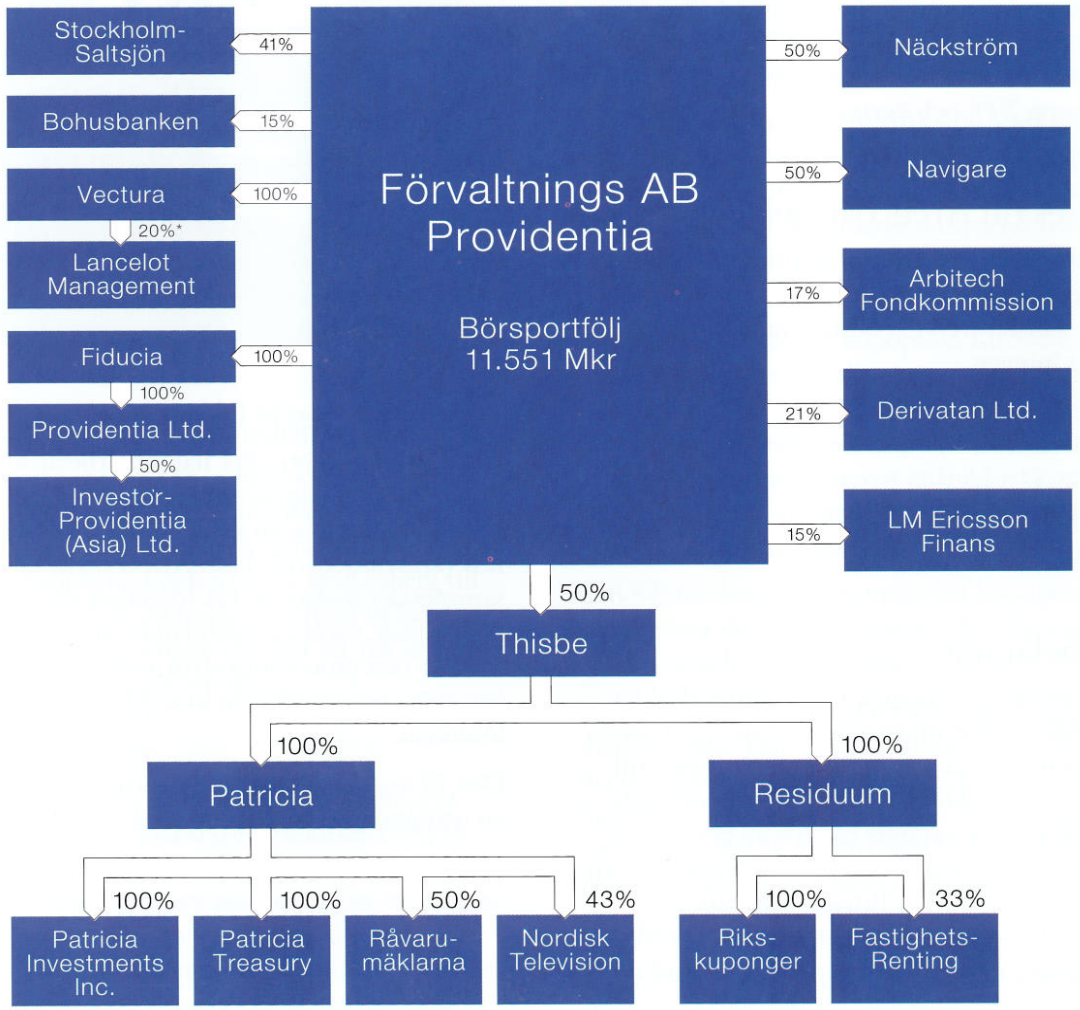
Affären motiveras på följande sätt:

Alfa-Laval och Tetra Pak har samarbetat under drygt 40 år. På närmare 100 marknader runt om i världen har företagen gemensamma installationer hos världens ledande livsmedelsindustrier. Genom samgåendet mellan de två företagen skapas ett slagkraftigt, världsomspännande företag inom livsmedels- och processindustrin, en företagsgrupp som kan möta morgondagens krav på nya teknologiska lösningar.

Den 19 mars 1991 beslöt EG-kommissionen att göra en utredning av affären ur konkurrenssynpunkt.

Providentias struktur

I diagrammets mitt återfinns moderbolaget Förvaltnings AB Providentia. Runt moderbolaget finns dotterbolag och övriga bolag. Procenttalen på strecken mellan moderbolaget och det aktuella företaget anger Providentias röstandel.

* Efter årsskiftet minskat till 10 %.

Substansvärde

Providentias substansvärde minskade under 1990 från 13.959 Mkr till 6.585 Mkr, en minskning med 53%. Med substansvärde menas skillnaden mellan bolagets tillgångar, upptagna till marknadsvärde, och dess skulder. Genom detta visas bolagets reella värde. Substansvärdet spelar en central roll vid värdering av investmentbolag enligt den s k substansvärdemodellen.

Substansvärdet per aktie minskade från 194 kr till 91 kr. Utvecklingen under årets första åtta månader innebar en minskning med 16% och den sista augusti uppgick substansvärdet till 163 kr. I samband med Iraks invasion av Kuwait föll börskurserna kraftigt. Detta kursfall kom givetvis också att återspeglas i den fortsatta utvecklingen av Providentia-aktiens substansvärde. Fram till årets slut hade det minskat till 91 kr per aktie.

Providentia-aktiens beräknade substansvärde	1990-12-31		1989-12-31	
	Kr/aktie	Börs-värde Mkr	Kr/aktie	Börs-värde Mkr
Börsnoterade aktier, de tio största innehaven				
ASEA	38	2.725	51	3.664
Skandia Group	32	2.291[1]	7	500
STORA	19	1.374	22	1.597
Saab-Scania	18	1.295	25	1.809
Astra	13	947	17	1.225
Alfa-Laval	10	725	12	872
SKF	9	631	21	1.512
Ericsson	7	490	6	436
Atlas Copco	6	475	12	857
OM Gruppen	2	146	3	215
	154	11.099	176	12.687
Börsnoterade svenska aktier, övriga	5	347	16	1.108
Börsnoterade utländska aktier	1	105	—	—
	160	11.551	192	13.795
Ej börsnoterade aktier				
Patricia	1	105	7	526
Stockholm-Saltsjön	17	1.218	12	907
Bohusbanken	1	77	3	162
Övriga	8	569	12	866
	27	1.969	34	2.461
Övriga tillgångar	8	608	1	53
Övriga skulder	–104	– 7.543	–33	–2.350
	– 96	–6.935	–32	–2.297
Totalt substansvärde	**91**	**6.585**	**194**	**13.959**

1) Hänsyn har tagits till utfärdad option till S-E-Banken.
I ovanstående uppställning ingår börsnoterade aktier till börskurs och investeringar i ej börsnoterade företag till uppskattade marknadsvärden.
Eget kapital i värdepappershandeln är justerat med 30% av obeskattade reserver.
Hänsyn har ej tagits till föreslagen utdelning till egna aktieägare.

Aktieportföljen

Den huvudsakliga verksamheten utgörs av den långsiktiga aktieförvaltningen som är avgörande för Providentias utdelningskapacitet.

Som framgår av tabellen nedan svarar de tio största innehaven för 96% av portföljens marknadsvärde. Det innebär att portföljen har koncentrerats ytterligare under året; vid förra årsskiftet svarade de tio största innehaven för 92% av marknadsvärdet. Portföljens värde, justerat för nettoförändringar, minskade under året med 31%, dvs lika mycket som Affärsvärldens generalindex.

Det största innehavet utgjordes av ASEA. Trots köp och aktier som erhölls i utbyte mot Incentive-aktier minskade andelen under året. Providentia är näst största ägare i ASEA.

STORAs andel av portföljvärdet har varit drygt 10% de två sista åren. Under 1990 köptes ytterligare aktier i STORA vilket förstärkte Providentias position som näst största ägare.

1990 års största köp gjordes i Skandia och Saab-Scania. Köpen i dessa två bolag svarade för drygt två tredjedelar av de totala köpen som uppgick till 3.865 Mkr (1.388). Försäljningarna har under samma period uppgått till 1.069 Mkr (444). Huvuddelen av detta är Incentive-aktier där Providentia accepterade ASEAs bud och erhöll 504.000 B fria aktier i ASEA samt 58 Mkr kontant. Realisationsvinsten uppgick till 419 Mkr.

Providentia accepterade även VME Groups bud på Åkermans och erhöll 24 Mkr. Aktier i Bohusbanken såldes till Wasa. Tillsammans med de aktier som köptes av Investor, Indevo och SPP har Wasa 49,9% av aktiekapitalet i banken.

Under 1990 har aktier nettoköpts för 2.796 Mkr, vilket ska jämföras med 1989 då nettoköpen uppgick till 944 Mkr.

Efter årsskiftet har Providentia förklarat sig berett att acceptera Tetra Pak Gruppens erbjudande att förvärva bolagets drygt 3,8 miljoner aktier i Alfa-Laval. Budkursen 282 kr per aktie ger en köpeskilling om 1.093 Mkr och en realisationsvinst om 880 Mkr. Providentia har också tillsammans med Investor lagt ett bud på Saab-Scania (se vidare sid 4–7).

De tio största aktieposterna 1990-12-31

	Börsvärde Mkr	Andel av börsnoterade portföljen %	Andel av mottagna utdelningar %	Kursutveckling under 1990 %	Aktieposten i kr per Providentia-aktie
ASEA	2.725	24	18	−32	38
Skandia Group	2.291[1]	20	3	−47	32
STORA	1.374	12	19	−19	19
Saab-Scania	1.295	11	20	−51	18
Astra	947	8	2	+19	13
Alfa-Laval	725	6	6	−17	10
SKF	631	6	12	−58	9
Ericsson	490	4	2	+ 5	7
Atlas Copco	475	4	7	−45	6
OM Gruppen	146[1]	1	2	−36	2
	11.099	96	91		154
Övriga svenska aktier[2]	347	3	8		5
Utländska aktier[2]	105	1	1		1
Totalt börsaktier	**11.551**	**100**	**100**		**160**

1) Hänsyn har tagits till utfärdade optioner.
2) Börsnoterade aktier.

Förändringar i aktieportföljen

Följande nettoförändringar gjordes under året i moderbolagets aktieportföljl:

KÖP	Antal[1]	Mkr
Svenska börsnoterade aktier		
ASEA A	6.000	4
ASEA B (byte mot Incentive)	504.000	421
Saab-Scania A	2.806.000	944
Skandia Group	8.013.000[2]	1.769
STORA A	345.000	112
Övriga		13
		3.263
Utländska börsnoterade aktier		
Christie's International	5.948.000[3]	206
Totalt köp och byte börsnoterade aktier		**3.469**
Köp och nyteckningar onoterade aktier		
Stockholm-Saltsjön	36.000[4]	392
Övriga		4
		396
Totalt köp, nyteckningar och byte		**3.865**

FÖRSÄLJNINGAR	Antal[1]	Mkr
Börsnoterade aktier		
Astra A	1.089.000[5]	502
Incentive A (byte mot ASEA B)	1.513.000	479
Åkermans B	164.000	24
Övriga		8
		1.013
Onoterade aktier		
Bohusbanken	89.000	53
Övriga		3
		56
Totalt försäljningar		**1.069**
SPLIT		
Ericsson A	1.776.000	

1) Antal aktier har utjämnats till hela tusental.
2) Varav 3.806.200 från Patricia och 3.911.400 från Marieberg.
3) Från Patricia.
4) Huvudsakligen från Patricia.
5) Till Patricia.

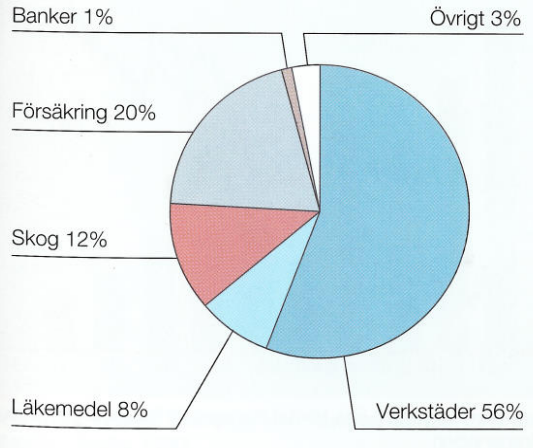
Börsportföljens profil

Providentias börsportfölj är koncentrerad till ett begränsat antal betydelsefulla företag i svenskt näringsliv.

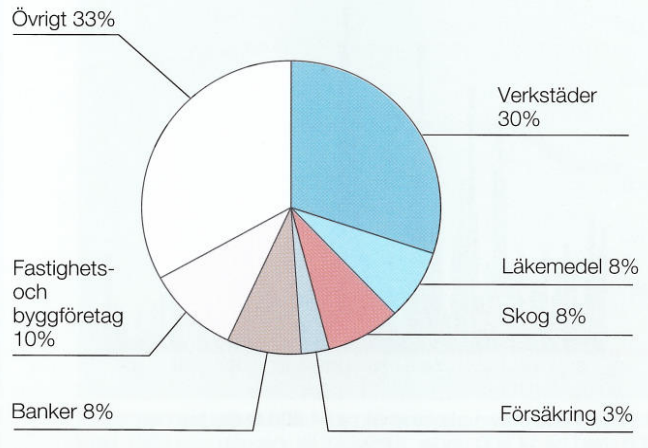
Diagrammen nedan visar den branschvisa fördelningen av Providentias börsnoterade aktieportfölj samt motsvarande fördelning för Stockholmsbörsen som helhet.

Av diagrammen framgår att 76% av den börsnoterade aktieportföljen är koncentrerad till verkstads-, läkemedels- och skogsindustrin. Vid 1990 års början var andelen 88%. För Stockholmsbörsen som helhet utgörs samma siffra av 46%.

Providentia

Stockholmsbörsen

Utdelningen föreslås bli 4:15 kr

1980-talets exceptionellt goda börsutveckling bröts under 90-talets första år. De åtta första månaderna 1990 blev nedgången visserligen måttlig – Stockholmsbörsen föll då 8% – men de avslutande fyra månaderna innebar ett desto större kursfall. Totalt under året gick Stockholmsbörsen ned 31%.

Börskursen

Vid årets början var börskursen på Providentias A-aktie 152 kr och på B-aktien 148 kr (justerat för 1990 års fondemission, se nedan).

Vid årets slut hade kurserna minskat till 71 respektive 70 kr, en nedgång med 53%.

Substansvärdet

Under samma period minskade substansvärdet med 53%.

Med substansvärdet avses skillnaden mellan marknadsvärdet av bolagets tillgångar och skulder, dvs det verkliga värdet av bolaget.

Vid årets början uppgick Providentias substansvärde till 13.959 Mkr. Det minskade under året till 6.585 Mkr, vilket motsvarar det substansvärde som Providentia hade vid årsskiftet 1987/88.

Räknat per aktie förändrades substansvärdet under 1990 från 194 till 91 kr.

Investmentbolagsrabatten

Skillnaden mellan substansvärdet per aktie och börskursen utgör den s k investmentbolagsrabatten. Den innebär att marknaden värderar ett investmentbolags aktie lägre än till substansvärdet.

Investmentbolagsrabatten har sin historiska förklaring i 1966 års skattelagstiftning då investmentbolag blev skattskyldiga för realisationsvinster även på aktier som innehavts i mer än fem år. Därigenom uppstod en latent skatteskuld som påverkat marknadens värdering av investmentbolag.

Vid årsskiftet 1990/91 trädde nya skatteregler i kraft (se sidan 19), vilka på sikt förväntas leda till att investmentbolagsrabatten minskar.

I Providentias fall uppgick rabatten vid början av 1990 till 22%. Även vid årets slut utgjorde den 22%.

Utdelningen

Under 1990 ökade Providentias mottagna utdelningar med 28% och uppgick till 375 Mkr (293).

Tidigare har målsättningen varit att vidareutdela minst 80% av mottagna utdelningar. Därigenom har skattebefrielse erhållits på mottagna utdelningar och resterande 20% har skattefritt kunnat användas till nya investeringar. Den nya skattelagstiftningen motiverar investmentbolagen att i framtiden vidareutdela en större del av mottagna utdelningar.

För verksamhetsåret 1990 gäller dock 80-procentsregeln. Styrelsen har därför beslutat föreslå att utdelningen per aktie blir 4:15 kr.

Providentias årliga utdelningstillväxt har därmed i genomsnitt varit 19,8% under den senaste tioårsperioden. Den s k effektivavkastningen, dvs summan av värdetillväxt och utdelning, har under samma period varit 21%.

Fondemission

Under 1990 genomfördes en fondemission 3:2, vilken innebar att två aktier berättigade till ytterligare tre aktier. Efter fondemissionen uppgår det totala antalet aktier till 72 miljoner.

Belåning

Vid ingången av 1990 hade Providentia skulder på 2.394 Mkr, vilket motsvarade ca 17% av börsportföljens marknadsvärde. Till följd av stora nettoköp av aktier under året ökade skuldsättningen och uppgick sista december till 7.587 Mkr, motsvarande ca 66% av börsportföljens marknadsvärde.

Även Patricias belåning ökade, från 5.974 Mkr till 14.255 Mkr.

Under året rankades Patricia Treasury som ett företag med högsta kreditvärdighet av ledande institut som Standard & Poor's, Moody's och Nordisk Rating.

Patricia Treasury har under året etablerat ett antal låneprogram, såväl på den svenska som på de internationella marknaderna (se vidare Patricia Treasury sid 27.)

Nya skatteregler

I juni 1990 beslutade riksdagen om nya skatteregler. De nya reglerna gäller från årsskiftet 1990/91 och innebär i huvudsak för investmentbolag:

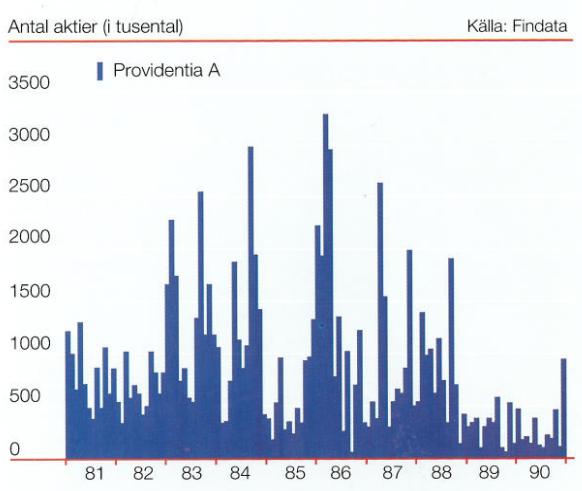
– En schablonintäkt motsvarande 2% av portföljvärdet vid räkenskapsårets ingång tas upp till beskattning.

– Ränteintäkter är skattepliktiga och räntekostnader samt förvaltningskostnader är avdragsgilla.

– Utdelningsintäkter är skattepliktiga och lämnad utdelning är avdragsgill.

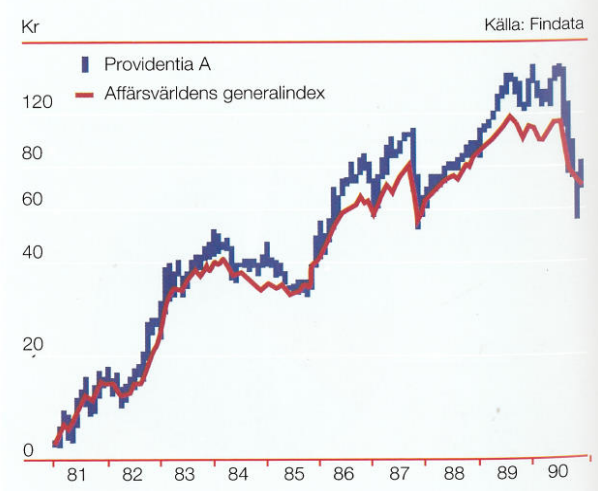
– Realisationsvinster är skattefria och realisationsförluster är ej avdragsgilla.

Providentia-aktiens omsättning på Stockholmsbörsen

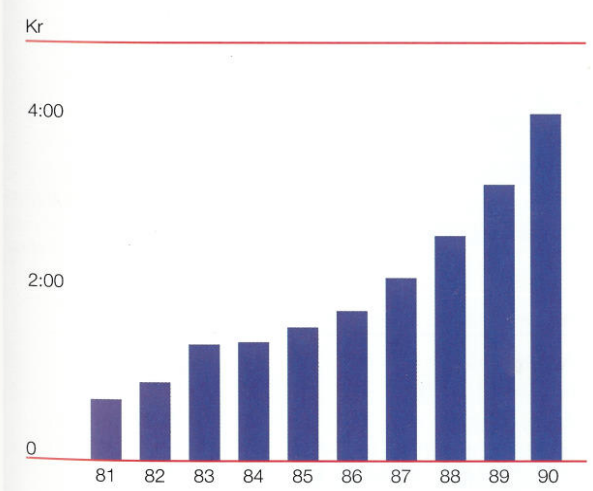
Under 1990 omsattes i genomsnitt ca 14.200 aktier per dag jämfört med ca 14.600 under 1989.

Providentia-aktiens kursutveckling

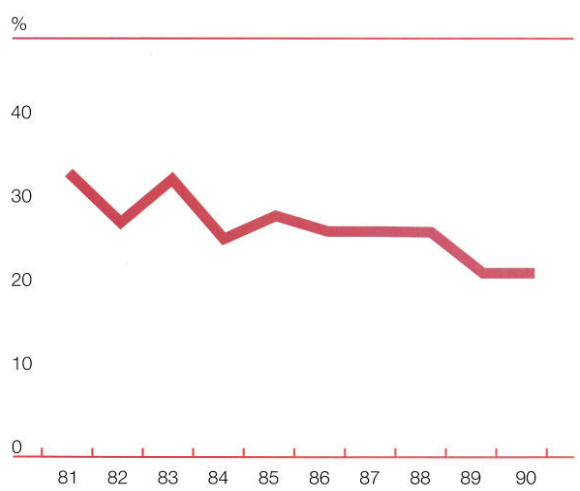
Providentia-aktiens årliga tillväxt har varit 21% under den senaste tioårsperioden.

Utdelning per aktie

Providentias lämnade utdelningar har ökat från 54 Mkr 1981 till föreslagna 299 Mkr 1990.

Investmentbolagsrabatten

Investmentbolagsrabatten var oförändrad under 1990 jämfört med 1989 och uppgick till 22%.

Beta-tal

En akties rörlighet visavi marknaden brukar anges med ett s k beta-tal. Om en aktie rör sig precis som index får den beta-talet 1,0. Om den däremot stiger t ex 20 % mer än marknaden blir beta-talet 1,2. Ett beta-tal på 0,9 anger på motsvarande sätt att kursen svänger 10 % mindre än index.

Som framgår av tabellen har Providentias beta-tal 1989–90 ökat från 1,5 till 1,6. Om Providentias beta-tal jämförs med ett vägt beta-tal för våra största innehav, som är 1,1, visar det sig att Providentia-aktien har ett högre beta-tal än de underliggande aktierna. Providentia-aktien har således en större svängning än vad som är motiverat av portföljen. Förklaringen torde vara vår belåning.

BETA-värden[1]
per den 31 december

	1989	1990
Providentia	1,5	1,6
ASEA	1,0	1,0
STORA	1,3	1,3
Saab-Scania	1,5	1,4
Astra	0,9	1,0
Alfa-Laval	0,8	1,0
SKF	1,1	1,2
Ericsson	1,1	1,3
Atlas Copco	0,8	1,0
Vägt genomsnitt för de största innehaven	1,1	1,1

[1] Affärsvärldens generalindex, 48 månaders förändring

Aktieägare

Vid det senaste årsskiftet uppgick antalet aktieägare i Providentia till 15.524 Som framgår av tabellen ägde 9.458 av dessa, eller 61%, färre än 500 aktier.

Providentias största aktieägare vid årsskiftet var Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse med 22,2 % av aktiekapitalet och 25,0 % av rösterna. På platserna närmast efter fanns SPP och AMF och Trygg-Hansa-gruppen. De tio största aktieägarna ägde vid årsskiftet tillsammans 58,3 % av aktiekapitalet och 60,2 % av rösterna i Providentia.

De tio största aktieägarna 1990-12-31

	% av aktie-kapitalet	% av rösterna
Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse	22,2	25,0
SPP och AMF	9,3	8,4
Trygg-Hansa-gruppen	6,0	5,1
Stockholms Enskilda Banks Pensionsstiftelse i SEB*	4,4	4,9
Marianne och Marcus Wallenbergs Stiftelse	3,8	4,3
Skandia-gruppen	4,8	4,0
Skandinaviska Bankens Pensionsstiftelse*	2,4	2,7
S-E-Bankens värdepappersfonder*	2,2	2,3
Marcus och Amalia Wallenbergs Minnesfond*	1,9	2,1
Nordbankens värdepappersfonder	1,3	1,4

*Förvaltarregistrerat innehav 1990-08-24

Aktieägarstatistik enligt VPC 1990-12-31*

Storleksklass	Antal aktieägare	Totalt antal aktier	Totalt antal aktier i % av aktie-kapitalet
1– 500	9.458	3.615.164	5,0
501– 5.000	5.256	10.309.966	14,3
5.001– 50.000	715	10.218.459	14,1
50.001– 100.000	46	2.215.936	3,1
100.001– 1.000.000	39	6.523.426	9,1
1.000.001– 1.700.000	2	2.929.684	4,0
1.700.001–	8	36.187.365	50,2
	15.524	72.000.000	100,0

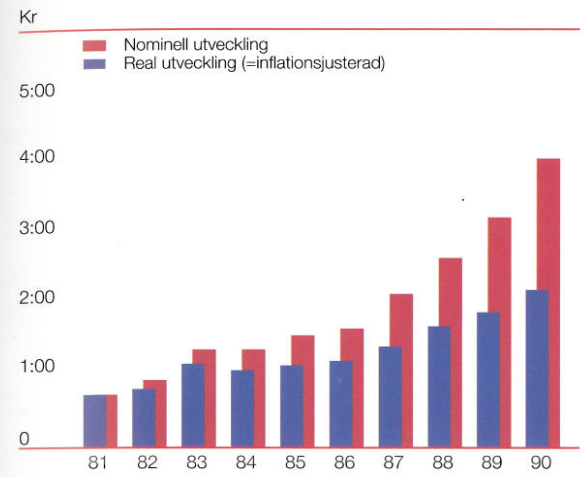
*Förvaltarregistrerade innehav 1990-08-24

Aktiestatistik 1990-12-31

Aktiekapital		1.800.000.000:–
Nominellt värde		25:–
Antal aktier		72.000.000
varav A bundna	(1 röst)	51.120.003
A fria	(1 röst)	11.879.997
B fria	(1/10 röst)	9.000.000

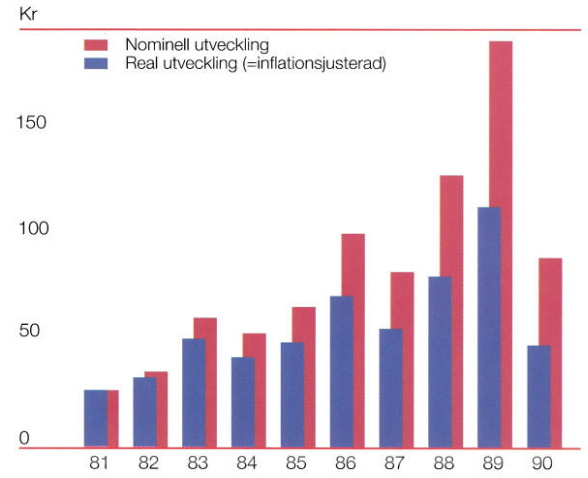
Inflationsrensade nyckeltal

Utdelning per aktie

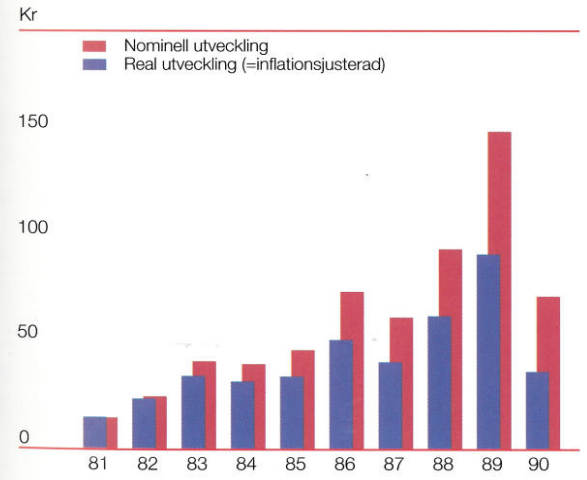
Den årliga, nominella utdelningstillväxten för Providentia-aktien har varit 20 % under den senaste tioårsperioden. I reala tal har tillväxten varit i genomsnitt 11 % per år.

Substansvärde per aktie

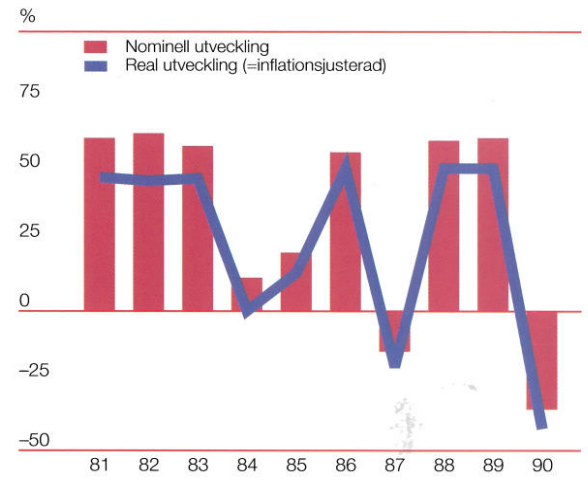
Substansvärdet per aktie har ökat från 26 kr 1981 till 91 kr 1990, en genomsnittlig tillväxt med 19% per år. Den reala tillväxten per år har varit 11%.

Börskurs per 31 december

Börskursen har i nominella termer stigit med 21 % per år under den senaste tioårsperioden. I reala termer har tillväxten i genomsnitt varit 12 % per år.

Providentia-aktiens effektivavkastning

Effektivavkastningen, dvs summan av kursförändring och utdelning, har under de senaste tio åren varit i genomsnitt 21 % per år i nominella termer och 12 % per år i reala termer.

Tio år i sammandrag

Mkr	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	Genomsnittlig tillväxt 5/10 år i procent
Mottagna utdelningar											
– dotterbolag	1	7	2	3	4	7	8	12	17	16	32/32
– övriga bolag	66	79	95	99	114	157	192	236	276	359	26/19
Värdet av erhållna inköpsrätter	–	–	22	3	29	–	–	–	–	–	– –
Utdelningsgrundande intäkter	67	86	119	105	147	164	200	247	293	375	21/20
Lämnad utdelning	54	68	101	101	115	130	158	194	238	299[1]	21/20
Lämnad utdelning i procent av utdelningsgrundande intäkter	81%	79%	85%	96%	78%	79%	79%	79%	81%	80%	– –
Marknadsvärde börsaktier	1.571	2.240	3.852	3.259	4.299	6.890	6.711	8.702	13.795	11.551	22/29
Uppskattat marknadsvärde övriga aktier	279	423	595	568	865	1.167	1.466	2.050	2.504	2.013	18/26
Bokfört värde	–553	–732	–1.204	–1.502	–2.049	–2.792	–4.654	–4.548	–5.769	–9.505	36/36
Övervärde	1.297	1.931	3.243	2.325	3.115	5.265	3.523	6.204	10.530	4.059	5/19
Eget kapital	546	690	1.192	1.678	1.781	2.050	2.509	3.246	3.429	2.526	7/19
Substansvärde*	1.843	2.621	4.435	4.003	4.896	7.315	6.032	9.450	13.959	6.585	6/19
Totala skulder	12	47	120	2.067	1.964	1.413	2.873	1.361	2.394	7.587	– –
Balansomslutning	558	737	1.312	3.744	3.745	3.463	5.382	4.608	5.823	10.113	– –
Soliditet**	98%	94%	91%	45%	48%	59%	47%	70%	59%	25%	– –
Försäljning av svenska börsaktier	140	203	657	738	355	535	1.490	1.569	404	1.013	– –
Försäljning i procent av börsportföljens marknadsvärde	9%	9%	17%	23%	8%	8%	22%	18%	3%	9%	(12/13)[2]
Realisationsvinster	83	127	506	511	140	259	643	847	277	941	– –
Köp och nyteckningar av svenska börsaktier	170	210	564	550	528	905	2.574	552	1.362	3.263	– –
Kronor per aktie											
Substansvärde	26	36	62	55	68	102	84	131	194	91	6/19
Börskurs 31 december	17	26	42	41	48	74	61	96	152	71	8/20
Börskurs i procent av substansvärde	65%	73%	67%	74%	71%	73%	73%	73%	78%	78%	– –
Utdelning	0:75	0:95	1:40	1:40	1:60	1:80	2:20	2:70	3:30	4:15[1]	21/20
Direktavkastning	4,5%	3,6%	3,4%	3,4%	3,3%	2,4%	3,6%	2,8%	2,2%	5,8%	– –

1) Föreslagen utdelning.
2) Genomsnittlig försäljning i procent av aktieportföljen under 5/10 år.
* Skillnaden mellan bolagets tillgångar, upptagna till marknadsvärde, och dess skulder.
** Eget kapital i förhållande till balansomslutningen.
Pga avrundning kan uppgifterna i denna sammanställning avvika från vad som tidigare redovisats.

Investor Providentia Gruppen

Investor och Providentia utgör idag tillsammans med Wallenbergstiftelserna kärnan i Wallenbergsfären.

- Struktur
- Marknadsvärderade balansräkningar – Pro forma
- Patricia
- Närstående bolag

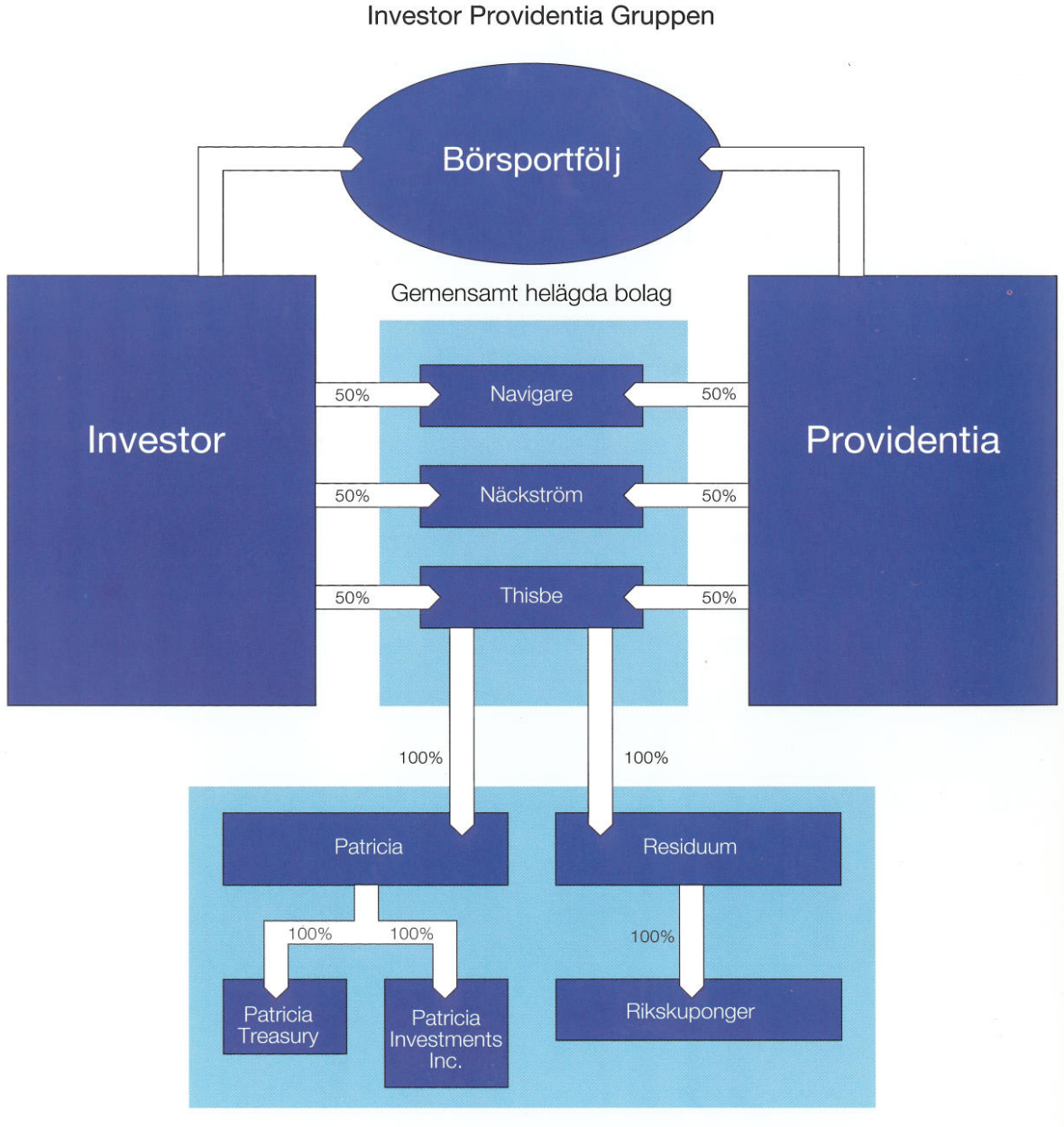
Wallenbergsfären

- Tradition i förnyelse
- Struktur
- De största innehaven

Sidorna 24–38 är gemensamma för Investors och Providentias årsredovisningar.

Investor Providentia Gruppens struktur

Investor Providentia Gruppen består av Investor- och Providentiakoncernerna och de bolag som Investor och Providentia tillsammans äger till 100%, dvs Thisbekoncernen (inklusive Patriciakoncernen), Navigarekoncernen och AB Näckström.

Marknadsvärderade balansräkningar Pro forma

Pro forma konsolidering av marknadsvärderade balansräkningar för Investor, Providentia, Thisbekoncernen (inkl Patriciakoncernen), Navigarekoncernen och AB Näckström.

Mdr	1991-02-12	1990-12-31
Tillgångar		
Omsättningstillgångar		
Likvida placeringar	3,3	2,5
Aktier	6,5	6,4
Kortfristiga fordringar	1,7	0,8
	11,5	9,7
Anläggningstillgångar		
Aktier	35,3	31,7
Långfristiga fordringar	0,2	0,2
Skepp	0,1	0,1
Fastigheter	0,4	0,4
	36,0	32,4
Summa tillgångar	47,5	42,1
Skulder och eget kapital		
Kortfristiga skulder		
Kortfristiga låneskulder	19,6	18,5
Övriga kortfristiga skulder	2,5	2,6
	22,1	21,1
Långfristiga skulder		
Obligationslån exklusive eget innehav	0,5	0,5
Andra långfristiga skulder	2,4	2,4
	2,9	2,9
Övervärden vid marknadsvärdering exklusive latent skatt	15,8	12,0
Eget kapital		
Bundet eget kapital	4,6	4,6
Fritt eget kapital	2,1	1,5
	6,7	6,1
Summa skulder och eget kapital	47,5	42,1
Soliditet		
Justerad för likvida placeringar och kortfristiga fordringar samt Skandia- och Alfa-Laval-affärerna	64%	53%

Omfattande köp, framför allt i Saab-Scania

Patricia ägs till lika delar av Investor och Providentia via AB Thisbe. Patriciakoncernen omfattar bl a dotterbolagen Patricia Treasury AB och Patricia Investments Inc. Patriciakoncernen ingår i Investor Providentia Gruppens pro forma konsolidering av marknadsvärderade balansräkningar som återfinns på sidan 25.

Patricias huvudsakliga uppgift är att bedriva kort och medellång handel i börsnoterade aktier, optioner och räntebärande papper. De större, börsnoterade aktieinnehaven framgår av tabellen nedan. Patricia har dessutom onoterade aktieinnehav i bl a Nordisk Television och Råvarumäklarna, vilka beskrivs på sidorna 29–30.

Investors och Providentias personal är anställd i Patricia. Drygt 50 personer arbetar i den gemensamma organisationen med analys, corporate finance, portföljförvaltning, värdepappershandel, finansiering, information, ekonomi och administration.

Större aktieaffärer

I Saab-Scania köpte Patricia under året 13 miljoner aktier, motsvarande 19,1 av aktiekapitalet och 22 % av rösterna i bolaget. Köpeskillingen uppgick till 4,3 miljarder kronor.

I Incentive köptes från Lundberg-bolagen enligt överenskommelse med ASEA ca 5,5 miljoner aktier, motsvarande 29 % av aktiekapitalet och 34,7 % av rösterna i bolaget. Dessa aktier byttes därefter mot ca 1,8 miljoner aktier ASEA B fria i samband med ASEAs uppköpserbjudande till aktieägarna i Incentive.

För att underlätta STORAs uppköpserbjudande på Feldmühle-Nobel förvärvade Patricia 24,9 % av bolaget, en post som senare överläts till STORA för anskaffningskostnaden plus marknadsmässig ränta.

I Skandia såldes innehavet om ca 7,6 miljoner aktier till Investor och Providentia, vilka senare lämnade en köpoption till S-E-Banken på hela innehaven i Skandia Group.

I början av februari 1991 sålde Patricia till STORA hela sitt innehav i Korsnäs, drygt 7 miljoner A-aktier, motsvarande 15 % av rösterna och 13 % av aktiekapitalet. Köpeskillingen uppgick till 963 Mkr och realisationsvinsten till 183 Mkr.

Patricia – större aktieinnehav 1990-12-31

	Marknads-värde 1990-12-31	Börskurs/ aktie 1990-12-31	Antal (tusental)	% av aktiekapital	% av röster
Saab-Scania	1.936[1]	149	13.001	19,1	22,0
Korsnäs	633[2]	90	7.007	12,8	15,3
ASEA	611	485	1.260	1,9	0,2
Astra	568	465	1.235[3]	1,4	1,6
STORA	459	253	2.217[3]	3,7	4,5
Atlas Copco	208	160	1.736[3]	4,9	6,4
	4.415				
Övriga svenska värdepapper	908				
Utländska värdepapper	611				
Totalt värdepapper	**5.934**				

1) Börskurs före uppköpserbjudande 1991-02-25 220 kr/aktie. Budkurs 1991-02-25 300 kr/aktie.
2) Börskurs vid försäljning 1991-02-07 120 kr/aktie.
3) Inklusive aktier med utfärdade optioner.

Den 25 februari 1991 lade Patricia tillsammans med Investor och Providentia ett bud på samtliga utestående aktier och personalkonvertibler i Saab-Scania. Värdet på budet uppgick till 12,8 miljarder kronor. Budet beskrivs närmare på sidorna 4–7.

Ovanstående aktieaffärer beskrivs närmare i verksamhetsöversikten på sidorna 11–13.

Värdepappersportföljen

Vid årsskiftet uppgick marknadsvärdet på AB Patricias totala värdepappersportfölj till 5.934 Mkr (6.191). Den svenska börsportföljen hade vid samma tidpunkt ett värde på 5.054 Mkr (5.073). Den utländska aktieportföljen hade vid årsskiftet ett värde på 611 Mkr (664).

Belåning

Skulderna i AB Patricia uppgick vid årsskiftet till 14.255 Mkr (5.974). Ökningen av skuldsättningen var huvudsakligen hänförlig till nettoköp av aktier, framför allt i Saab-Scania.

Omsättning och resultat

Omsättningen i värdepappershandeln uppgick till 6.433 Mkr (3.458). AB Patricias resultat efter upplösning av prisfallsreserv men före extraordinära intäkter och kostnader var −2.844 Mkr (inklusive nedskrivning av värdepapper till börskurser per 31/12 1990 med 3.317 Mkr) (−75). Efter aktieägartillskott och erhållet koncernbidrag var resultatet före skatt −17 Mkr (4).

Patricia Treasury

Patricia Treasury är ett helägt dotterbolag till AB Patricia. Bolagets uppgift är att centralt samordna Investors, Providentias och Patricias finansieringsaktiviteter på penning- och valutamarknaderna. Patricia Treasury arbetar alltså som Investors och Providentias internbank.

Patricia Treasury ska optimera finansieringsvillkoren genom att utnyttja både den svenska och de utländska marknaderna. En viktig uppgift är att hantera ränte- och valutarisker och bolaget använder i detta arbete ett antal olika instrument, såsom terminer, optioner, swaps m m.

Under året erhöll Patricia Treasury en A1-rating från Standard and Poor's, en P1-rating från Moody's och en K1-rating från Nordisk Rating för sin kortfristiga upplåning. Detta placerar bolaget i en grupp låntagare med mycket goda lånevillkor på de internationella kapitalmarknaderna.

Patricia Treasury har under 1990 etablerat ett Variable Rate Note-program på 2 miljarder kr på den svenska marknaden. På den internationella marknaden har Patricia Treasury etablerat två Commercial Paper-program på sammanlagt 500 miljoner USD, ett amerikanskt och ett europeiskt.

I januari 1991 ingick Patricia Treasury ett finansieringsavtal med åtta internationella banker: S-E-Banken, Morgan Guaranty Trust Co, Citibank, Crédit Lyonnais, Swiss Bank Corporation, Deutsche Bank, National Westminster Bank och Manufacturers Hanover Trust Co. Låneavtalet är på 1,1 miljarder USD och löper på tre år. Det består dels av ett term loan, dvs ett låneavtal som är fullt utnyttjat under lånets löptid, och dels en revolving credit, som ger låntagaren rätt att utnyttja lånet valfria perioder under löptiden. Syftet med finansieringsavtalet är att ersätta kortfristig upplåning.

Patricia Investments Inc.

Patricia Investments Inc. är verksamt i USA och har som affärsidé att investera i börsnoterade företag samt onoterade företag som förväntas börsnoteras. (Se vidare sidan 31.)

Resultat- och Balansräkningar

Resultaträkningar Mkr	Moderbolaget 1990	Moderbolaget 1989	Koncernen 1990	Koncernen 1989
Rörelsens intäkter och kostnader				
Försäljning av värdepapper	6.432,7	3.457,8	6.793,2	3.653,8
Kostnader för värdepapper	−6.138,8	−2.678,9	−6.559,9	−2.848,1
Nedskrivning värdepapper	−3.316,6	−21,3	−3.420,1	−28,4
Utdelningar	175,2	113,8	188,4	115,0
Räntenetto	−716,1	−450,7	−707,0	−434,8
Administrationskostnader	−72,5	−38,6	−91,5	−57,1
Avskrivningar	−4,3	−3,1	−4,3	−3,1
	−3.640,4	379,0	−3.801,2	397,3
Förändring av avsättning för prisfallsrisk	796,0	−454,0	796,0	−454,0
Resultat före extraordinära intäkter och kostnader	−2.844,4	−75,0	−3.005,2	−56,7
Extraordinära intäkter och kostnader				
Erhållet aktieägartillskott	+2.860,0	—	+2.860,0	—
Övriga extraordinära kostnader	−157,4	—	—	−8,9
Bokslutsdispositioner				
Erhållet koncernbidrag	+125,0	+79,0	+134,5	+79,0
Resultat före skatt	−16,8	4,0	−10,7	13,4
Skatt	—	−3,5	+14,2	−6,9
Årets resultat	**−16,8**	**0,5**	**3,5**	**6,5**

Balansräkningar Mkr	Moderbolaget 90-12-31	Moderbolaget 89-12-31	Koncernen 90-12-31	Koncernen 89-12-31
Tillgångar				
Omsättningstillgångar				
Kassa och bank	0,3	15,7	1.805,9	276,2
Aktier och andelar	5.933,6	6.004,8	6.339,1	6.608,5
Kortfristiga lånefordringar	4.896,0	200,0	11.424,4	2.896,0
Övriga fordringar	3.127,5	314,7	3.330,9	418,8
	13.957,4	6.535,2	22.900,3	10.199,5
Anläggningstillgångar				
Aktier i dotterbolag	382,9	339,1	—	—
Långfristiga fordringar	109,0	111,9	109,0	111,9
Inventarier	15,7	11,3	15,8	11,3
Summa tillgångar	**14.465,0**	**6.997,5**	**23.025,1**	**10.322,7**
Skulder och eget kapital				
Kortfristiga skulder				
Kortfristiga låneskulder	13.619,5	5.603,1	19.142,4	8.843,0
Övriga kortfristiga skulder	634,8	371,1	1.088,9	434,2
	14.254,3	5.974,2	20.231,3	9.277,2
Långfristiga skulder	0,2	—	2.582,7	13,7
Avsättning för prisfallsrisk	—	796,0	—	796,0
Eget kapital				
Aktiekapital	180,0	180,0	180,0	180,0
Reservfond	46,7	46,7	46,7	48,2
Balanserade vinstmedel	0,6	0,1	−19,1	1,1
Årets resultat	−16,8	0,5	3,5	6,5
	210,5	227,3	211,1	235,8
Summa skulder och eget kapital	**14.465,0**	**6.997,5**	**23.025,1**	**10.322,7**

Närstående bolag

Arbitech Fondkommission AB – Derivatan Ltd.

Arbitech Fondkommission är specialiserad på derivativa instrument och rådgivning avseende riskhantering.

Derivatan inledde sin verksamhet i London kring årsskiftet 1989/90 som marketmaker i derivativa instrument vid OM samt därigenom handel i underliggande instrument.

Ordf. Arbitech: Peter Hajas
VD Arbitech: Jan Malmgren
Ordf. Derivatan: Sven Nyman

Bohusbanken

Genom förvärvet hösten 1989 av Nordiagruppen med Nordia Fondkommission har Bohusbanken under 1990 kunnat erbjuda förstärkt rådgivning till små och medelstora företag samt privatpersoner som vill arbeta aktivt med sin ekonomi.

Mot slutet av året gick försäkringsbolaget WASA in som huvudägare i Bohusbanken med 44,4% av aktiekapitalet. Investors och Providentias ägarandel minskades samtidigt från 45% till 29,8%. (Ägarandelar efter konvertering.)

Bohusbankens tjänster kan nu erbjudas nya kunder genom WASAs försäljningskanaler. Samtidigt ges Bohusbankens kunder också tillgång till WASAs olika försäkringstjänster.

Precis som andra affärsbanker drabbades även Bohusbanken av betydande kreditförluster 1990.

Ordf. Ulf Adelsohn
VD Ulf Fredrikson

AB L M Ericsson Finans

Bolagets uppgift är att bedriva finansieringsrörelse i samarbete med de enskilda bolagen i L M Ericsson-koncernen.

Övriga delägare förutom Investor och Providentia är Telefonaktiebolaget L M Ericsson och AB Industrivärden.

Ordf. Per Lundberg
VD Gösta Ståhlberg

FR FastighetsRenting AB

Bolaget är marknadsledande inom fastighetsrenting och innehade vid årsskiftet fastigheter till ett värde om 15.000 Mkr.

Ordf. Rutger Barnekow
VD Urban Edenström

Lancelot Management AB

Bolaget arbetar med portföljförvaltning för ett begränsat antal institutioner och privatpersoner.

Efter årsskiftet har Investor och Providentia minskat sina ägarandelar i Lancelot Management till 10% vardera.

Ordf. Jörgen Bengtsson
VD Sven Nyman

AB Navigare

Navigare bedriver rederirörelse. Företaget äger 5% i bulk carriern M/S Western Friend. Det helägda dotterbolaget N.W.L. Ltd. i Hong Kong äger M/S Morland, en bulk carrier med ett marknadsvärde på ca USD 14 miljoner.

Ordf. Peter Wallenberg
VD Lars-Göran Gutberg

Nordisk Television AB

Nordisk Television startade under 1990 sina sändningar under kanalnamnet TV4. Bolaget ägs av Providentia, Investor, FB Invest, Stiftelsen Bokförlaget Natur och Kultur samt Försäkringsbolaget SPP.

TV4, som är den första helsvenska reklamkanalen, sänder över den svenska Tele-X-satelliten. Distributionen sker huvudsakligen över kabelnäten och kan också mottagas via parabol. Ca 3 miljoner svenskar har nu möjlighet att se TV4.

Providentias och Investors totala investering i Nordisk Television uppgår sammanlagt till 160 miljoner kronor.

Ordf. Per Lundberg
VD Björn Unger

AB Näckström

Näckström är ett fastighetsbolag vars huvudsakliga innehav är kontorsfastigheterna Arsenalsgatan 8 och Kammakargatan 7 i Stockholm.

Fastigheten på Arsenalsgatan har under året genomgått betydande renoveringsarbeten varför bolaget under 1990 visar ett negativt resultat.

Ordf. Allan Scharp
VD Lars-Göran Gutberg

AB Residuum

Residuum, som är ett dotterbolag till AB Thisbe, äger Rikskuponger AB (100%), CulmenGruppen AB (18%) och FR FastighetsRenting AB (36,6%).

Ordf. Claes Dahlbäck
VD Allan Scharp

Rikskuponger AB

1990 fortsatte omsättning och kupongvolymer att växa. Under året beslöt riksdagen att lunchsubventioner from 1991 ska beskattas, vilket kommer att påverka Rikskupongers försäljning negativt. Inför nyåret 1990/91 togs dock allt fler beslut bland Rikskupongers kundföretag om fortsatta lunchsubventioner varför Rikskupongers verksamhet även framöver bedöms kunna bedrivas med god lönsamhet.

Omsättningen steg under 1990 med 36% till 5.664 Mkr (4.156). Antalet användare under 1990 var 600.000, antalet kundföretag 60.000 och antalet anslutna restauranger över 12.000. Resultatet var fortsatt gott.

Ordf. Allan Scharp
VD Torsten Håkansta

RM Råvarumäklarna AB

Råvarumäklarna förmedlar affärer på världens alla råvarubörser för nordiska företag och privatpersoner. Affärerna utgörs av termins- och optionskontrakt på olika råvaror: olja; basmetaller som koppar, zink och bly; jordbruksprodukter som vete, majs och sojabönor; ädelmetaller som guld, platina och silver m m.

Avskaffandet av valutaregleringen ledde till att råvarumarknaderna gjordes tillgängliga även för privatpersoner och företag utan underliggande intressen i aktuella råvaror. RM har under 1990 utvecklat ett helt nytt affärsområde: råvarufonder.

Ordf. Dag Bjurström
VD Mikael Stenbom

Stockholm-Saltsjön AB

Koncernens verksamhet omfattar fastighets- och hotellverksamhet samt det med Reso delägda NRT med researrangörer, bussrörelse och flygbolaget Transwede. Exploateringsarbeten pågår i Nacka, Värmdö och Stockholms kommuner.

Verksamheten inom NRT har visat negativt resultat bl a beroende på utvecklingen i Mellanöstern och de problem detta medfört för researrangörer och flygbolag. Stockholm-Saltsjön har tillsammans med Reso under året lämnat NRT kapitaltillskott på sammanlagt 190 Mkr.

Ombyggnads- och renoveringsarbeten har genomförts av Grand Hôtel Stockholm och Grand Hôtel Saltsjöbaden.

Ordf. Per Lundberg
VD Bengt Edgren

AB Thisbe

Thisbe är moderbolag i en företagsgrupp som bl a består av AB Patricia och AB Residuum.

Ordf. Peder Bonde
VD Allan Scharp

Utlandsverksamhet

Providentia Ltd.

Providentia Ltd. är baserat i New York. Aktieportföljen, som omfattar amerikanska värdepapper, hade vid årsskiftet ett marknadsvärde på USD 5 miljoner.

Ordf. Elbridge T. Gerry, Jr.
VD Robert LeBuhn

Investor-Providentia (Asia) Ltd.

Bolaget, som ägs till lika delar av Investor och Providentia, är inriktat på kortfristig aktiehandel och corporate finance-aktiviteter i Fjärran Östern.

Ordf. Sir Y K Kan
VD Bengt Delaryd

Patricia Investments Inc.

Patricia Investments, som är ett dotterbolag till Patricia, verkar i USA med affärsidén att investera i börsnoterade företag och onoterade företag som förväntas utvecklas positivt och senare börsnoteras. Under 1990 förvärvades precisionssmidesföretaget Utica Corp. som bl a tillverkar turbinblad för jetmotorer och gasturbiner.

Aktieportföljen hade vid årsskiftet ett marknadsvärde på USD 56,6 miljoner.

Ordf. Claes Dahlbäck
VD Robert LeBuhn

Bolag	Ägar-andel, %	Röst-andel, %	Ägare	Aktie-kapital Mkr	Antal anställda	Bolagets resultat före bokslutsdisp. och skatt, Mkr
Arbitech Fondkommission AB	19 19	17 17	Investor Providentia	20,0	16	42,2
Derivatan Ltd.	21 21	21 21	Investor Providentia	5,0	1	
Bohusbanken	18 15	18 15	Investor Providentia	85,3	102	–102,3
AB LM Ericsson Finans	3 3	15 15	Investor Providentia	32,4	5	29,0
FR FastighetsRenting AB	37	33	Residuum	134,4	34	127,0
Instoria AB[1]	100	100	Thisbe	26,0	0	–31,2
Lancelot Management AB	20 20	20 20	Duba Vectura	1,0	2	1,0
AB Navigare	50 50	50 50	Investor Providentia	8,0	1	9,4
Nordisk Television AB	33	43	Patricia	38,9	160	–188,9
AB Näckström	50 50	50 50	Investor Providentia	50,0	0	–5,8
AB Patricia	100	100	Thisbe	180,0	51	–141,8
Patricia Treasury AB	100	100	Patricia	10,0	0	0,0
AB Residuum	100	100	Thisbe	100,0	0	157,2
Rikskuponger AB	100	100	Residuum	0,1	90	—[2]
RM Råvarumäklarna AB	50	50	Patricia	10,0	12	–9,7
Stockholm–Saltsjön AB	50 41	50 41	Investor Providentia	30,0	26	4,4
AB Thisbe	50 50	50 50	Investor Providentia	300,0	0	–1,5
Utlandsverksamhet						
Providentia Ltd.	100	100	Fiducia	USD 0,1 milj	9	–7,3
Investor–Providentia (Asia) Ltd.	50 50	50 50	Instoria Inc. Providentia Ltd.	HK $ 10.000	3	–4,2[3]
Patricia Investments Inc.	100	100	Patricia	USD 0,9 milj	0	USD –21,8 milj

1) Verksamheten har avvecklats under året.
2) Verksamheten bedrivs i kommission för AB Residuum.
3) 50% konsoliderat i Providentia Ltd.

Tradition i förnyelse

Wallenbergsfären har en lång tradition som aktiv ägare och ledare av svenska industriföretag.

Grunden till Wallenbergsfären var Stockholms Enskilda Bank, som startades 1856 av André Oscar Wallenberg, företagare och politiker. Banken stödde aktivt nyskapande företag och entreprenörer – ofta med stort eget risktagande – och påverkade därmed Sveriges utveckling till modernt industriland.

Under slutet av 1800-talet och början av 1900-talet byggdes nära relationer upp med ett flertal svenska företag inom verkstads- och skogsindustri, gruvor, järnvägar och rederier. Genom bankens internationella verksamhet och utvecklingen av exportindustrin skapades samtidigt ett värdefullt internationellt kontaktnät inom både banking och industriell verksamhet.

För att skydda sina krediter fick banken ibland överta delar av aktiekapitalet i bolag som hade råkat i trångmål och blev på så sätt stor aktieägare i svenska industriföretag.

1916 initierades en ny lag, som förbjöd svenska banker att äga aktier. Bankens aktieinnehav överfördes då till ett nystartat investmentbolag, Investor, i vilket bankens ägare fick teckna aktier. Providentia grundades 1946 som ett systerbolag till Investor.

Investor och Providentia utgör idag, tillsammans med Wallenbergstiftelserna kärnan i Wallenbergsfären.

Ledamöterna i Investors och Providentias styrelser är alla ordförande, styrelseledamöter eller verkställande direktörer i ledande företag i Sverige. De har omfattande erfarenhet av hur man leder internationella, teknikinriktade industriföretag i en tid av stora förändringar.

Ansvar, risktagande och uthållighet

Den imponerande utvecklingen av svenskt näringsliv under 1900-talet beror på epokgörande uppfinningar, yrkesskickliga arbetsinsatser, finansiellt risktagande och stor uthållighet.

Industriell framgång förutsätter affärsmässig kompetens hos ledningen och vilja till risktagande hos initiativtagare och finansiärer.

Ansvar är en hörnsten i den wallenbergska ägarfilosofin och utövas genom ett aktivt engagemang i bolagens styrelser. Ett tydligt ägaransvar är viktigt för ett effektivt styrelsearbete. Wallenbergsfären undviker därför blandat ägande och koncentrerar hellre aktieinnehaven till färre bolag.

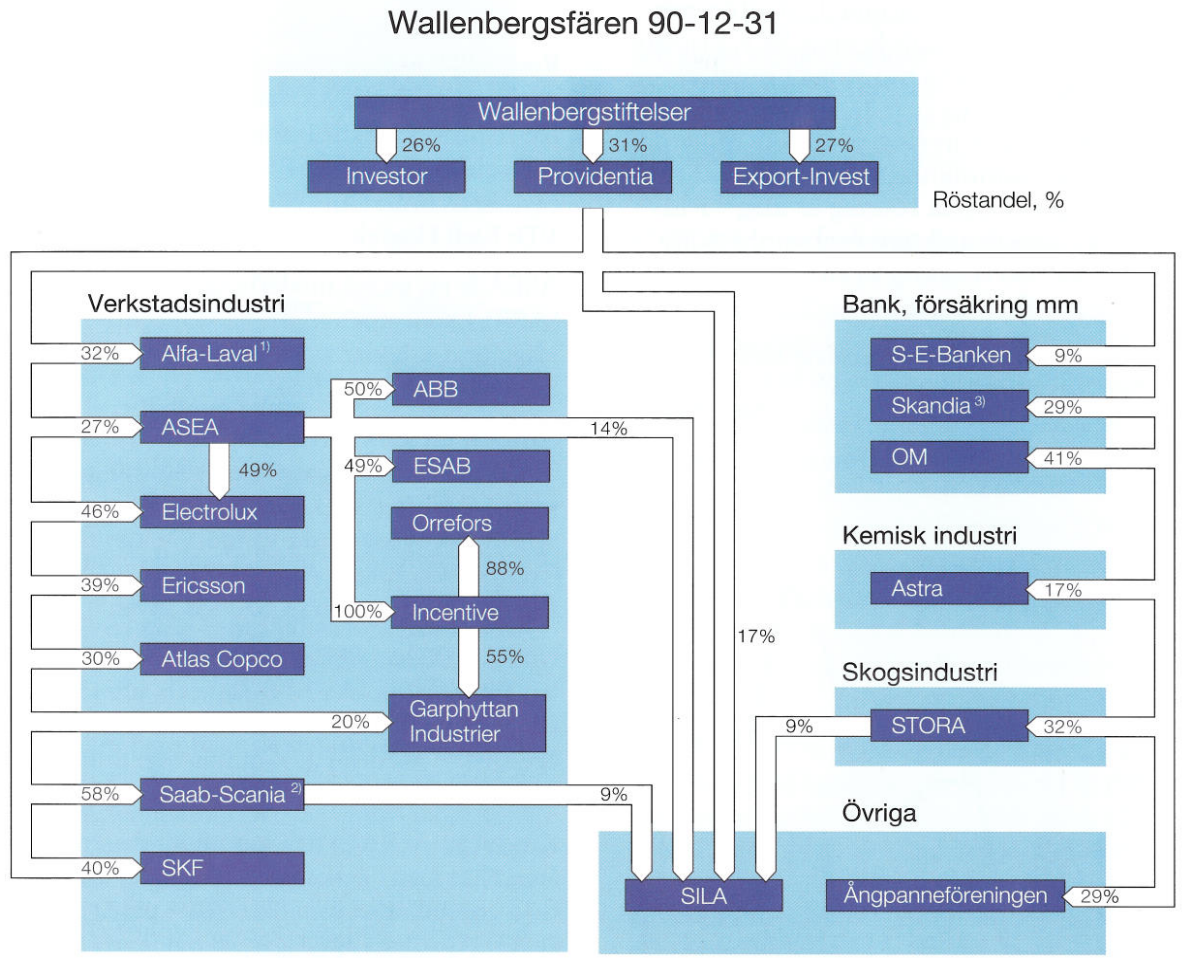
Ansvaret innebär vidare att skapa trygghet för de personer som arbetar i företaget liksom för mindre aktieägare och medintressenter.

Uthållighet illustreras väl av Investors och Providentias aktieportföljer. Många av innehaven har funnits med sedan investmentbolagen bildades.

Långsiktigheten får dock inte bli ett självändamål. Förändringar i teknik eller marknadsförutsättningar leder till nya krav och nya möjligheter.

Förmåga till anpassning och omprövning är en förutsättning för ett framgångsrikt ägande.

Wallenbergsfärens struktur

Wallenbergsfärens aktieinnehav 1984–90
Röstandel %, per 31 december

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Alfa-Laval[1]	24	28	28	28	28	31	32
ASEA	11	13	18	22	23	27	27
Astra	14	14	14	14	15	15	16 (17)[4]
Atlas Copco	16	35	28	33	29	24 (30)[4]	24 (30)[4]
Electrolux	27	46	46	46	46	46	46
Ericsson	29	29	30	39	39	39	38 (39)[4]
Saab-Scania[2]	17	14	15	20	22	28	58
SKF	23	23	23	24	25	40	40
Skandia[3]	17	15	10	9	9	18	0 (29)[4]
STORA	25	41	33	29	29	28 (32)[4]	28 (32)[4]

1) Uppköpserbjudande från Tetra Pak lämnat 1991-01-28.
2) Bud lagt på samtliga aktier 1991-02-25.
3) Optionsavtal med S-E-Banken i oktober 1990.
4) Inklusive aktier för vilka utfärdats optioner.

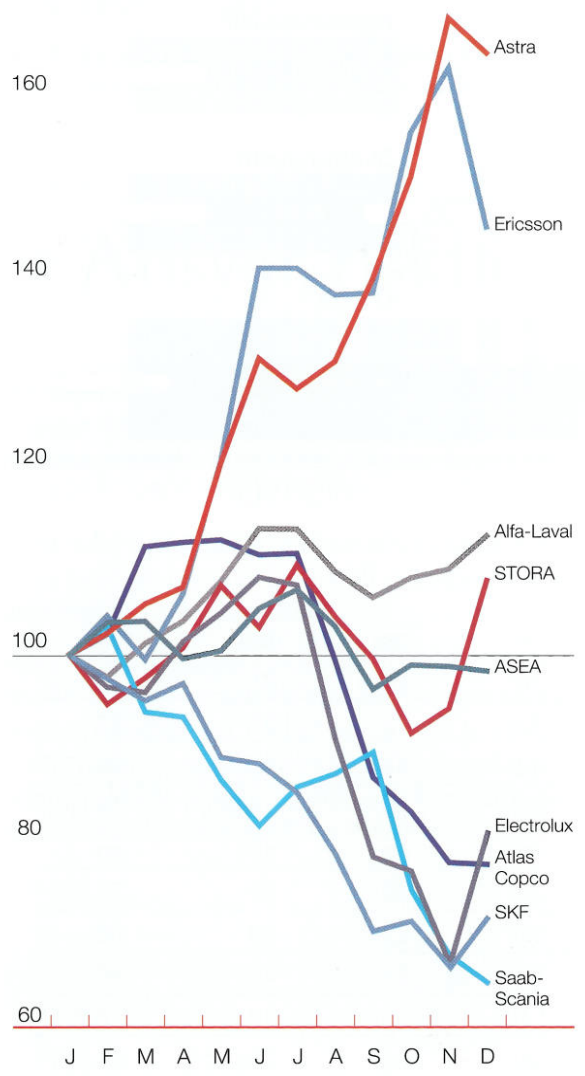
De största aktieinnehaven

ASEA, Astra, STORA...

Wallenbergsfärens ledningsfilosofi har bidragit till att skapa en rad internationella storföretag: ASEA, Astra, STORA, Saab-Scania, SKF, Ericsson och Atlas Copco. Sfärens nio största innehav sysselsätter tillsammans ca 620.000 personer. De hade 1990 en fakturering på ca 445 miljarder kr och gjorde en sammanlagd vinst på ca 21 miljarder kr. Många av dessa företag är idag världsledande inom sina respektive verksamhetsområden.

De stora innehavens kursutveckling relativt generalindex under 1990

Källa: Findata

De mer konjunkturberoende företagen Saab-Scania, SKF, Atlas Copco och Electrolux hade en väsentligt sämre kursutveckling än såväl generalindex som tillväxtföretagen Astra och Ericsson.

ASEA

Försäljning 1990: 173.044 Mkr
Resultat efter finansiella poster: 3.785 Mkr*
Antal anställda: ca 220.000
De fem största aktieägarna: Investor, Providentia, SPP och AMF, Fjärde AP-fonden, Skandia. (Röstandel)
Styrelsens ordf: Curt Nicolin
VD: Kjell Högfelt

* Efter beaktande av minoritet

ASEA är ett av två moderbolag i Asea Brown Boveri (ABB). I koncernen ingår också Incentive, Broströms, Hägglund & Söner samt betydande innehav i Electrolux, ESAB och SILA.

ABB har en stark marknadsposition i framtidsbranscher som transport, infrastruktur, miljö och kraftöverföring. Verksamheten är konjunktursäker och mycket geografiskt spridd. Genom förvärvet av Combustion Engineering 1989 har ABB ytterligare förstärkt sin position i USA och Sovjet.

Under 1990 har ASEA förvärvat Incentive. ABB har förvärvat polska ABB Zamech, utestående aktier i engelska ABB Kent och fabriker i CCC-gruppen i Spanien. Vissa delar av Combustion Engineering har avyttrats.

Kursen på ASEA-aktien har under de senaste tio åren ökat med i genomsnitt 34,2% per år (jämfört med generalindex som ökat 21,6% per år). Investor är ASEAs största aktieägare. Providentia är näst största ägaren. Vid årsskiftet var marknadsvärdet av Investors innehav 3.330 Mkr (20% av portföljen) och Providentias innehav 2.725 Mkr (24% av portföljen).

Robot från ABB i arbete inom den tyska bilindustrin.

Astmamedlet Pulmicort har visat fortsatt framgång under 1990.

Astra

Försäljning 1990: 9.420 Mkr
Resultat efter finansiella poster: 2.507 Mkr
Antal anställda: 8.846
De fem största aktieägarna: Investor, Fjärde AP-fonden, Robur, Providentia, Trygg Hansa. (Röstandel)
Styrelsens ordf: Sten Gustafsson
VD: Håkan Mogren

Astra är Nordens ledande läkemedelsföretag och ett av de mest forskningsintensiva i världen. Forskning och tillverkning är huvudsakligen förlagd till Sverige medan över 80% av försäljningen sker i utlandet.

Astras forskare har under de senaste åren lanserat flera framgångsrika produkter, bl a magsårsmedlet Losec och astmamedlet Pulmicort samt inhalatorn Turbohaler. Samtliga bedöms ha mycket god fortsatt potential.

Under 1990 introducerades Losec på de viktigaste marknaderna i Europa och produkten tog, i de flesta fall, en marknadsandel på mellan 10 och 20%. Lanseringen av blodtrycksmedlet Plendil fortsatte. Området Sjukdomar i andningsvägarna växte snabbt och blev Astras största produktområde.

En ny organisation har införts med fokusering på marknaden snarare än på terapiområde. Marknadsorganisationen är dock fortfarande för svag på vissa områden. Astra har en stark balansräkning med hög soliditet.

Kursen på Astra-aktien har under de senaste tio åren ökat med i genomsnitt 41,6% per år (jämfört med generalindex som ökat 21,6% per år). Investor är Astras största aktieägare och Providentia den fjärde största ägaren. Vid årsskiftet uppgick marknadsvärdet av Investors innehav till 4.154 Mkr (26% av portföljen) och Providentias innehav till 947 Mkr (8% av portföljen).

STORA

Försäljning 1990: Prel. 62.000 Mkr
Resultat efter finansiella poster: Prel. 2.700–2.800 Mkr
Antal anställda: Ca 68.200
De fem största aktieägarna: Investor, Providentia, SPP och AMF, Patricia, Ratos. (Röstandel)
Styrelsens ordf: Peter Wallenberg
VD: Bo Berggren

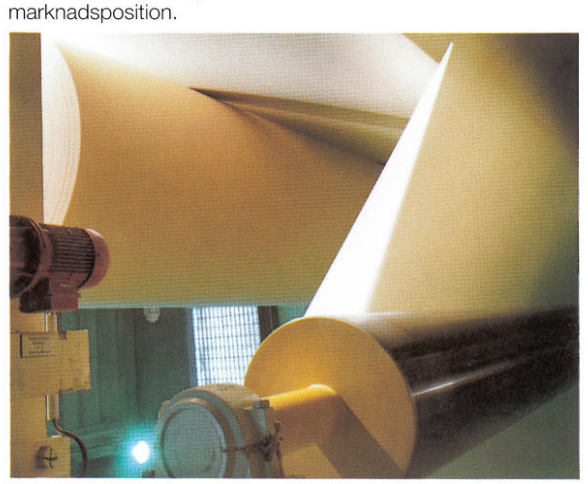
STORA är Europas största skogsindustrikoncern och en av världens största inom massa, tidningspapper, finpapper, förpackningspapper och kartong. STORA har ca 68.200 anställda. Företaget har en god struktur och hög substans men låg synlig soliditet.

STORA är mindre konjunkturkänsligt än flertalet av konkurrenterna på grund av det breda produktsortimentet. Tillväxten är stark i flera viktiga segment, men stora kapacitetstillskott inom de närmaste åren kan innebära svaga prisutvecklingar.

STORA har under åttiotalet byggt upp en skogsindustrikoncern med en internationellt stark position. I linje med detta förvärvade man 1990 västtyska Feldmühle-Nobel, vilket stärker STORAs marknadsposition genom bättre möjligheter till produktavsättning, stabilare grund för volymutvecklingen och minskat beroende av pappersmassa för avsalu. Under året har Stora Kemi och Finess avyttrats.

Kursen på STORA-aktien har under de senaste tio åren ökat med i genomsnitt 19,5% per år (jämfört med generalindex som ökat 21,6% per år). Investor är STORAs största aktieägare, medan Providentia är näst största ägaren. Vid årsskiftet uppgick marknadsvärdet av Investors innehav till 1.719 Mkr (11% av portföljen) och Providentias innehav till 1.374 Mkr (12% av portföljen).

STORAs förvärv av tyska Feldmühle stärker koncernens marknadsposition.

Ny hyttdesign för Scania Streamline ger lägre bränsleförbrukning och mindre avgasutsläpp.

Saab-Scania

Försäljning 1990: 29.035 Mkr
Resultat efter finansiella poster: 2.519 Mkr
Antal anställda: 32.536
De fem största aktieägarna: Patricia, Providentia, Investor, Robur, Wallenberg inkl. stiftelser. (Röstandel)
Styrelsens ordf: Anders Scharp
VD: Georg Karnsund
From 6 maj Lars Kylberg

Saab-Scanias verksamhet omfattar tillverkning av lastvagnar i Scania, personbilar i Saab Automobile, som ägs tillsammans med GM, civilt och militärt flyg samt försvarssystem, rymdprodukter och fordonselektronik i Combitech.

Scania har en stark marknadsposition och god lönsamhet men är relativt konjunkturkänsligt. Civilflyget har bra orderingång och kan dra fördel av avregleringen inom EG. JAS-projektet har tagit fram ett effektivt stridsflygplan men är beroende av ett positivt försvarsbeslut. Saab Automobile påverkas av den kraftiga nedgången i personbilsförsäljningen.

Under 1990 har Scania noterat en nedgång i antalet levererade bussar och lastbilar. Civilflyget har haft fortsatta försäljningsframgångar. Inom Saab Automobile genomförs ett paket av åtgärder för att vända den negativa utvecklingen.

Kursen på Saab-Scania-aktien har under de senaste tio åren ökat med i genomsnitt 21,3% per år (jämfört med generalindex som ökat 21,6% per år). Patricia är största ägare, Providentia näst största och Investor tredje största ägare. Vid årsskiftet var marknadsvärdet av Patricias innehav 1.936 Mkr, Investors innehav 1.122 Mkr (7% av portföljen) och Providentias innehav 1.295 Mkr (11% av portföljen).

Mer om Saab-Scania på sidorna 4–7.

SKF

Försäljning 1990: 27.766 Mkr
Resultat efter finansiella poster: 1.750 Mkr
Antal anställda: 49.305
De fem största aktieägarna: Skanska, Investor, Providentia, Fjärde AP-fonden, SPP och AMF. (Röstandel)
Styrelsens ordf: Lennart Johansson
VD: Mauritz Sahlin

SKF är världens största kullagertillverkare med en världsmarknadsandel på 20%. Företaget har tillverkning i ett 80-tal länder och försäljning i mer än 130.

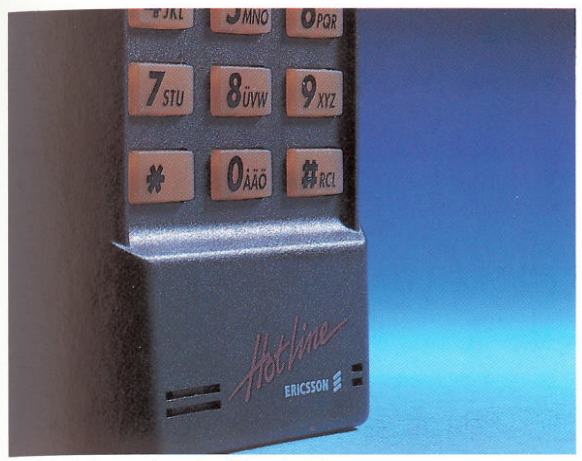
SKF har utvecklat en volymprodukt till en high tech-produkt. En omorganisation har lett till bättre marknadsinriktning, men verksamheten är fortfarande mycket konjunkturkänslig. Mot slutet av 1990 drabbades man hårt av nedgången i bl a bilindustrin.

Under 1990 har SKF förvärvat det amerikanska tätningsföretaget CR, Chicago Rawhide med ca 3.000 anställda och en omsättning på ca 1.700 Mkr. Man har också förvärvat amerikanska Dymac, som tillverkar utrustning för vibrationsmätning och de italienska tätningsföretagen Cofler och Ballina Comas. Bolagen inom SKF Tools har under 1990 sammanförts med det tyska verkstadsföretaget Günther & CO.

Kursen på SKF-aktien har under de senaste tio åren ökat med i genomsnitt 14,7% per år (jämfört med generalindex som ökat 21,6% per år). Investor är näst största ägare, medan Providentia är tredje största ägare. Vid årsskiftet var marknadsvärdet av Investors innehav 658 Mkr (4% av portföljen) och Providentias innehav 631 Mkr (6% av portföljen).

SKF är numera världens största tillverkare av verktyg i snabbstål.

Mobiltelefonmarknaden ökar starkt.

Ericsson

Försäljning 1990: 45.700 Mkr
Resultat efter finansiella poster: 4.850 Mkr
Antal anställda: 70.238
De fem största aktieägarna: Industrivärden, Wallenberg inkl. stiftelser, Handelsbankens Pensionsstiftelse, Providentia, Investor. (Röstandel)
Styrelsens ordf: Björn Svedberg
VD: Lars Ramqvist

Ericsson är idag världens ledande företag inom mobiltelefoni och bland de främsta inom publik telekommunikation. Ingen av konkurrenterna har Ericssons geografiska täckning. Marknaderna förväntas ha god tillväxt, främst inom mobiltelefoni. Under 1990 ökade Ericsson faktureringen inom mobiltelefonsystem med närmare 50%.

Ericsson har produkter med hög teknisk standard. Verksamheten är fokuserad på tele- och radiokommunikation i motsats till flertalet av konkurrenterna. I takt med att telemarknaderna avregleras blir dock konkurrensen allt hårdare från tidigare nationellt verksamma telebolag. Kostnaderna för forskning och utveckling ökar kraftigt.

Under 1990 fick Ericsson viktiga order från USA och Tyskland. Strategiska allianser ingicks med Schrack i Österrike och Racal Telecom i Storbritannien. Samarbetet med General Electric har bl a inneburit att Ericsson är med om att bygga upp ett sammanhängande mobiltelenät i Nordamerika.

Kursen på Ericsson-aktien har under de senaste tio åren ökat med i genomsnitt 29,8% per år (jämfört med generalindex som ökat 21,6% per år). Investor är femte största ägare medan Providentia är fjärde största ägare. Vid årsskiftet var marknadsvärdet av Investors innehav 450 Mkr (3% av portföljen) och Providentias innehav 490 Mkr (4% av portföljen).

Atlas Copco

Försäljning 1990: 15.915 Mkr
Resultat efter finansiella poster: 1.270 Mkr
Antal anställda: 20.528
De fem största aktieägarna: Patricia, Robur, Providentia, Investor, Skandia. (Röstandel)
Styrelsens ordf: Peter Wallenberg
VD: Tom Wachtmeister
From 25 april Michael Treschow

Atlas Copco är det ledande företaget i världen inom de flesta av sina verksamhetsområden: kompressorer, gruv- och entreprenadutrustning, industriautomation och industriell produktionsutrustning. Nya teknikområden är gaskompression och maskiner för brytning av lösa bergarter.

Verksamheten är exponerad mot investeringar i infrastruktur och har stor potential till expansion genom förvärv inom befintliga affärsområden. En rad förvärv har också gjorts under de senaste åren. Ett visst beroende av konjunkturen inom gruv- och anläggningsteknik kvarstår.

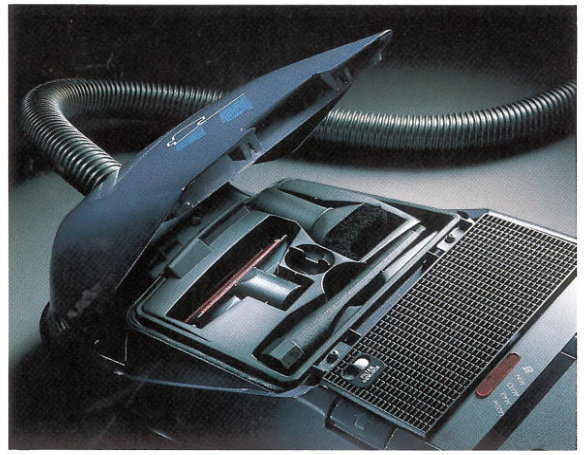
Atlas Copco har en stark internationell marknadsföringsorganisation och produkterna är kvalitativt högtstående. Den egna organisationen har trimmats. Positionen inom EG är stark genom etableringen i Belgien och säljbolag i samtliga EG-länder. Resultateffekterna av priskriget på borrstål tar tid att hämta igen.

1990 förvärvades Desoutter Brothers i England. En nyemission till den internationella kapitalmarknaden inbringade ca 1,3 miljarder kr.

Kursen på Atlas Copco-aktien har under de senaste tio åren ökat med i genomsnitt 12,8% per år (jämfört med generalindex som ökat 21,6% per år). Investor är Atlas Copcos fjärde största ägare, medan Providentia är tredje största ägare. Vid årsskiftet uppgick marknadsvärdet av Investors innehav till 458 Mkr (3% av portföljen) och Providentias innehav till 475 Mkr (4% av portföljen).

Ergonomiskt riktigt arbetsverktyg från Atlas Copco Tools AB.

Electrolux är bl a världsledare på dammsugare.

Electrolux

Försäljning 1990: 82.400 Mkr
Resultat efter finansiella poster: 1.400 Mkr
Antal anställda: Ca 150.000
De fem största aktieägarna: ASEA, Investor, Providentia, SPP och AMF, Fjärde AP-fonden. (Röstandel)
Styrelsens ordf: Anders Scharp
VD: Leif Johansson

Electrolux är världens största tillverkare av vitvaror. Electrolux är också en av de ledande på världsmarknaden inom områdena dammsugare, absorptionskylskåp, kommersiell köks- och tvättutrustning, motorsågar och bilbälten.

Electrolux har gjort stora investeringar i avancerad produktionsteknologi och har framgångsrikt genomfört många företagsförvärv. Marknadspositionen är stark i Europa och USA, men konkurrensen hårdnar, framför allt i USA. Verksamheten, speciellt vitvarorna och Gränges Aluminium är konjunkturkänslig. Detta innebär en kraftig resultatminskning för 1990, då efterfrågan i USA, Storbritannien och Skandinavien försämrades samtidigt.

Electrolux påbörjade därför ett omfattande strukturprogram som bl a beräknas leda till en personalminskning på ca 15.000 personer under två år. Under året bildade Electrolux tillsammans med AEG ett bolag för tillverkning av elektriska småmotorer och förvärvade Ungerns största tillverkare av kylprodukter, Lehel.

Kursen på Electrolux-aktien har under de senaste tio åren ökat med i genomsnitt 13,9% per år (jämfört med generalindex som ökat 21,6% per år). Investor är näst största ägare, medan Providentia är tredje största ägare. Vid årsskiftet var marknadsvärdet av Investors innehav 264 Mkr (2% av portföljen) och Providentias innehav 51 Mkr (0,4% av portföljen).

OM Gruppen

Resultat efter finansiella poster: 134 Mkr
Antal anställda: 179
De fem största aktieägarna: Providentia, Investor, Nobel, Volvo, Olof Stenhammar inkl. bolag. (Röstandel)
Styrelsens ordf: Hans Werthén
VD: Olof Stenhammar

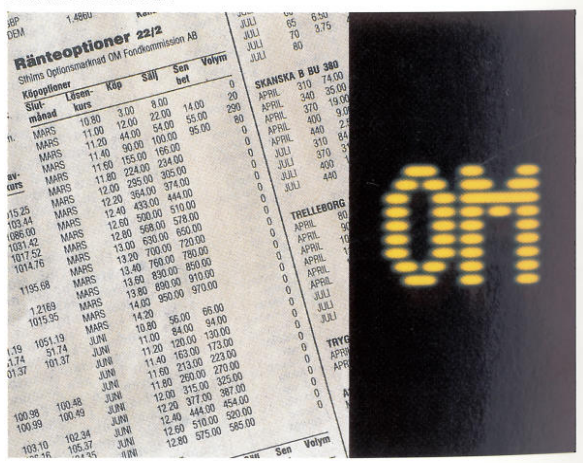
OM Gruppens affärsidé är att etablera, utveckla och driva börser och clearing-organisationer för finansiella produkter som aktie- och ränteoptioner, terminer och andra derivatinstrument. OM Gruppen startades 1985 av Investor, Providentia, Carnegie och Olof Stenhammar och var 1990 en av Europas största optionsbörser med en omsättning på i genomsnitt 34.000 kontrakt per dag.

OM Gruppen har en monopolställning i Sverige som marknadsplats och clearingcentral för derivatinstrument. Organisationen präglas av entreprenöranda med många unga anställda. Verksamheten är relativt känslig för politiska beslut men denna situation bör förbättras under de närmaste åren. Utlandsetableringarna i bl a Frankrike, Norge och Finland har gått långsammare än väntat.

Under 1990 har OM Gruppen slutfört förhandlingarna om leverans av den österrikiska terminsoch optionsbörsen ÖTOB. Ett internt, elektroniskt blockorderhanteringssystem har utvecklats och finansbolaget OM Finans har startats.

OM Gruppen är noterad på O-listan. Kursen har sedan noteringsstarten 1987 ökat med 15% per år (jämfört med generalindex som ökat 5% per år). Investor är näst största ägare, medan Providentia är största ägare. Vid årsskiftet var marknadsvärdet av Investors innehav 146 Mkr (1% av portföljen) och Providentias innehav 146 Mkr (1% av portföljen).

OMs företagsidé har visat sig framgångsrik både i Sverige och internationellt.

Providentia

Årsredovisning 1990

- Förvaltningsberättelse
- Moderbolagets resultaträkning
- Moderbolagets balansräkning
- Aktieinnehav
- Providentiakoncernens resultaträkning
- Providentiakoncernens balansräkning
- Finansieringsanalyser
- Bokslutskommentarer
- Revisionsberättelse

Providentiakoncernen

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören får härmed lämna redovisning för verksamheten i Providentiakoncernen under 1990. Efterföljande resultat- och balansräkningar, finansieringsanalyser och bokslutskommentarer utgör en integrerad del av årsredovisningen.

Moderbolaget

Förvaltningsverksamheten i moderbolaget uppnådde ett resultat före räntenetto på 351,4 Mkr (273,7). Utdelningsintäkterna ökade med 28% till 374,6 Mkr (293,4). Räntenettot försämrades till −505,5 Mkr (−175,7) på grund av ökad upplåning för nettoköp av aktier. Resultatet efter räntenetto uppgick till −154,1 Mkr (98,0). Finansieringen skedde genom den likviditetsförvaltning, som bedrivs i det hälftenägda bolaget Patricia Treasury AB.

Till ovanstående resultat ska läggas realisationsvinster på sålda värdepapper på 941,3 Mkr (277,5). Resultatet efter skatt uppgick till 765,0 Mkr (375,5).

Som särskild post redovisas lämnat aktieägartillskott om 1.430,0 Mkr till det med Investor gemensamägda AB Patricia (via Patricias moderbolag AB Thisbe) för att möjliggöra erforderlig nedskrivning av Patricias värdepappersinnehav, huvudsakligen i Saab-Scania. Det redovisade resultatet uppgick därefter till −665,0 Mkr (375,5). (AB Investor har lämnat ett motsvarande aktieägartillskott.)

Moderbolagets likviditet

Moderbolagets likvida medel och kortfristiga fordringar uppgick vid årets slut till 608,0 Mkr (13,1). De kortfristiga skulderna uppgick till 7.354,0 Mkr (2.160,9). Bakgrunden till den ökade upplåningen är nettoköp av aktier.

I januari 1991 har Providentias och Investors treasurybolag Patricia Treasury AB ingått ett finansieringsavtal med åtta internationella banker. Låneavtalet är på 1,1 miljarder USD och består dels av ett term loan, dvs ett låneavtal som är fullt utnyttjat under lånets löptid, och dels en revolving credit, som ger låntagaren rätt att utnyttja lånet valfria tidsperioder under lånets löptid. Låneavtalet har tre års löptid. Syftet med denna finansiering är att ersätta existerande kortfristig upplåning.

Moderbolagets aktieportfölj

1990: Värdet av moderbolagets svenska börsportfölj uppgick vid årets slut till 11.445 Mkr (13.795). Börsportföljens värde, justerat för nettoförändringar, minskade under året med 31%, dvs lika mycket som Affärsvärldens generalindex.

Totalt köptes aktier för 3.865 Mkr (1.388), varav börsnoterade svenska aktier för 3.263 Mkr (1.362) och börsnoterade utländska aktier för 206 Mkr (—). Försäljningarna uppgick till 1.069 Mkr (444), varav börsnoterade svenska aktier svarade för 1.013 Mkr (403). Aktier nettoköptes således under året för 2.796 Mkr (944).

I Skandia Group köptes under året drygt 8 miljoner aktier, varav 3,8 miljoner från Patricia och 3,9 miljoner från Tidnings AB Marieberg. En köpoption utfärdades till S-E-Banken att förvärva Providentias samtliga aktier i Skandia Group till en kurs av 223,80 kr per aktie. Denna option kunde tidigast utnyttjas den 16 januari 1991, vilket vid den tidpunkten skulle innebära en köpeskilling om 2.302 Mkr och en realisationsvinst om 400 Mkr. Vid lösen efter den 16 januari 1991 sker uppräkning enligt viss formel. Om S-E-Banken ej utnyttjar sin köpoption finns rätt att till S-E-Banken eller den banken anvisar sälja hela innehavet till samma villkor senast den 14 mars 1992.

I Saab-Scania köptes under året drygt 2,8 miljoner aktier. Tillsammans med Investor och Patricia ägde Providentia vid årets slut 43% av aktiekapitalet och 49,5 % av rösterna i Saab-Scania.

Providentia accepterade ASEAs erbjudande till aktieägarna i Incentive, vilket innebar att bolaget för sina drygt 1,5 miljoner aktier i Incentive erhöll 504.000 B fria aktier i ASEA samt 58 Mkr kontant. Realisationsvinsten uppgick till 419 Mkr.

Providentia accepterade VME Groups uppköpserbjudande till aktieägarna i Åkermans. Köpeskillingen uppgick till 24 Mkr.

Providentia, Investor, Indevo och SPP sålde sammanlagt 49,9% av aktiekapitalet i Bohusbanken till försäkringskoncernen WASA. Providentia och Investor innehar därefter tillsammans 29,8% av aktiekapitalet i Bohusbanken. Providentia, Investor och Axel Johnson riktade även ett gemensamt erbjudande till övriga aktieägare i Bohusbanken att förvärva deras aktier, motsvarande 6,5% av aktiekapitalet före konvertering, för 600 kr per aktie. Vid anmälningstidens utgång den 28 februari 1991 hade aktieägare med ett sammanlagt aktieinnehav om 6,1% accepterat erbjudandet.

Nettoförändringarna i moderbolagets aktieportfölj framgår av tabellen på sid 17.

1991: Efter årsskiftet har Providentia förklarat sig beredd att acceptera Tetra Pak Gruppens erbjudande att förvärva bolagets drygt 3,8 miljoner aktier i Alfa-Laval. Budkursen 282 kr per aktie (A bundna) ger en köpeskilling om 1.093 Mkr och en realisationsvinst om 880 Mkr.

Vidare har Providentia och Investor, som tillsammans med Patricia vid årsskiftet ägde 43% av aktiekapitalet och 49,5% av rösterna i Saab-Scania, lagt ett bud på samtliga övriga aktier och personalkonvertibler i bolaget. Värdet på budet för utestående aktier uppgår till 12,8 miljarder kronor. Det totala marknadsvärdet på Saab-Scania till budkurs är 21,6 miljarder kronor.

Providentia och Investor har en lång tradition som ägare av Saab och Scania-Vabis, vilka 1969 gick samman under namnet Saab-Scania. Bakgrunden till budet är en stark tilltro till bolagets långsiktiga utvecklingsmöjligheter.

Förvärvet av Saab-Scania utgör ett led i en omstrukturering av Investor Providentia Gruppen. De idag renodlade investmentbolagen behöver inför 90-talet kompletteras med rörelsedrivande verksamheter. Därmed får Investor Providentia Gruppen bättre möjligheter att under 90-talets EG-anpassning spela en fortsatt aktiv ägarroll i svensk industri.

Providentia och Investor avser att finansiera affären dels genom emission av ett konvertibelt förlagslån med företrädesrätt till teckning för respektive bolags aktieägare, dels genom extern finansiering.

Providentiakoncernen

Providentiakoncernens resultat efter räntenetto (dvs före realisationsvinster i förvaltningsverksamheten, bokslutsdispositioner och skatt) uppgick till −172,7 Mkr (86,2), varav −163,3 Mkr (83,4) från förvaltningsverksamheten och −9,4 Mkr (2,8) från värdepappershandeln. Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt blev 738,9 Mkr (414,9) och årets resultat 739,8 Mkr (415,0). Efter lämnat aktieägartillskott om 1.430,0 Mkr (se moderbolaget) uppgick det redovisade resultatet till −690,2 Mkr (415,0).

Styrelse och personal

Uppgift om antal anställda samt kostnader för löner och ersättningar framgår av not 7.

Konvertibelt förlagslån

För delfinansiering av förvärvet av Saab-Scania kommer ett konvertibelt förlagslån, som vid rådande marknadsläge kan beräknas uppgå till nominellt ca 3.400.000.000 kronor, att upptagas med företrädesrätt till teckning för aktieägarna i bolaget.

Styrelsen och verkställande direktören föreslår därför att bolagsstämman bemyndigar styrelsen att, intill ett maximalt nominellt belopp om 3.700.000.000 kronor, besluta om upptagande av ett sådant lån.

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen och verkställande direktören föreslår, att till bolagsstämmans förfogande stående vinstmedel, nämligen

från 1989 balanserade vinstmedel	1.031.118.272
årets resultat	−665.008.379
Summa kronor	366.109.893

disponeras på så sätt att

till aktieägarna utdelas kronor 4:15 per aktie eller totalt	298.800.000
till balanserade vinstmedel föres	67.309.893
Summa kronor	366.109.893

Stockholm i februari 1991

Peter Wallenberg
Ordförande

Peder Bonde
Percy Barnevik
Jan Carlzon
Sten Gustafsson
Olof Ljunggren
Curt Nicolin
Tom Wachtmeister
Per Lundberg
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits den 5 mars 1991.

Karl A. Ehlde
Auktoriserad revisor

Ingemar Haegerstrand

Resultaträkning

tkr		1990		1989	1988
Utdelningar på aktier					
Dotterbolag	15.756		16.980		11.673
Övriga bolag	358.817	374.573	276.448	293.428	235.547
Förvaltningskostnader		–23.168		–19.697	–18.276
Resultat före ränteintäkter och räntekostnader		**351.405**		**273.731**	**228.944**
Ränteintäkter och räntekostnader					
Ränteintäkter	6.781		120		2.392
Räntekostnader	–512.251	–505.470	–175.840	–175.720	–183.407
Resultat efter ränteintäkter och räntekostnader		**–154.065**		**98.011**	**47.929**
Realisationsvinster på sålda värdepapper		**941.299**		**277.499**	**847.153**
Resultat före extraordinära kostnader		**787.234**		**375.510**	**—**
Extraordinära kostnader					
Emissionskostnader		–22.242 [1]		—	—
Resultat före skatt		**764.992**		**375.510**	**895.082**
Inkomstskatt		—		—	—
Vinstdelningsskatt		—		—	—
Årets resultat		**764.992**		**375.510**	**895.082**
Villkorat aktieägartillskott [2]					
till AB Patricia (via AB Thisbe)		–1.430.000			
Redovisat resultat		**–665.008**			

1) Varav stämpelskatt 21.600 tkr.
2) Se förvaltningsberättelsen och not 6.

Bokslutskommentarer sid 49

Balansräkning

tkr		1990-12-31		1989-12-31	1988-12-31
Tillgångar					
Omsättningstillgångar					
Fordran på dotterbolag		1.365		12.914	1.313
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1.692		233	266
Övriga fordringar		604.927		—	243
		607.984		13.147	1.822
Anläggningstillgångar					
Aktier i dotterbolag	Not 1	4.800		4.800	4.800
Aktier i övriga bolag	Not 2	9.500.260		5.764.651	4.542.892
Långfristiga fordringar		—		40.000	58.000
		9.505.060		5.809.451	4.605.692
Summa tillgångar		**10.113.044**		**5.822.598**	**4.607.514**
Skulder och eget kapital					
Kortfristiga skulder					
Skuld till dotterbolag				—	1.345
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		57.804		31.881	98.604
Företagscertifikat		—		327.614	662.838
Övriga kortfristiga skulder		7.296.090		1.801.372	365.614
		7.353.894		2.160.867	1.128.401
Långfristiga skulder					
Skuld till dotterbolag		51		51	51
Obligationslån		1.440.000	1.440.000		1.440.000
Avgår eget innehav		–1.250.505	–1.250.502	189.498	–1.250.485
Andra långfristiga skulder		189.495		43.494	43.495
		43.494		233.043	233.061
		233.040			
Eget kapital					
Bundet eget kapital					
Aktiekapital (72.000.000 aktier à nom 25 kr)	Not 3	1.800.000		720.000	720.000
Reservfond	Not 4	360.000		144.000	144.000
Fritt eget kapital					
Balanserade vinstmedel	Not 5	1.031.118		2.189.178	1.486.970
Årets resultat		764.992		375.510	895.082
Lämnat aktieägartillskott		–1.430.000			
Redovisat resultat		–665.008			
		2.526.110		3.428.688	3.246.052
Summa skulder och eget kapital		**10.113.044**		**5.822.598**	**4.607.514**
Ställda panter:					
Aktier med ett bokfört värde av		1.902.595		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser	Not 6	2.277.645		628.885	42.920
Kapitalvärde av pensionsförpliktelser		1.904		1.882	1.873

Bokslutskommentarer sid 49

Aktieinnehav

	Antal (hela tusental)	Bokfört värde per aktie kr	Bokfört värde totalt tkr	Börsvärde 1990-12-31 per aktie kr	Börsvärde 1990-12-31 totalt tkr	Andel av aktie-kapital i %	Andel av röster i %
Börsnoterade svenska aktier							
Verkstadsindustri							
Alfa-Laval A bu	3.876.000	55	212.943	187	724.898	6,6	13,6
ASEA A bu	5.103.000	294	1.498.878	480	2.449.241		
ASEA A fr	64.000	695	44.672	480	30.840	8,7	10,1
ASEA B fr	504.000	835	421.187	485	244.642		
Atlas Copco A fr	2.965.000	119	354.218	160	474.400	8,4	12,0
Electrolux A fr	205.000	121	24.829	250	51.300	0,3	9,9
Ericsson A bu	1.416.000	5	6.514	210	297.375	1,1	11,8
Ericsson A fr	804.000	5	3.698	240	192.943		
Garphyttan bu	127.000	23	2.868	135	17.083	6,8	6,8
Garphyttan fr	179.000	23	4.068	135	24.227		
Saab-Scania A bu	7.930.000	218	1.727.529	149	1.181.591	12,8	14,7
Saab-Scania A fr	778.000	267	207.741	146	113.572		
SKF A bu	9.275.000	77	717.253	68	630.702	8,2	18,8
			5.226.398		6.432.814		
Skogsindustri							
STORA A bu	5.431.000	163	884.208	253	1.373.954	9,1	11,1
			884.208		1.373.954		
Läkemedelsindustri							
Astra A bu	2.036.000	40	80.616	465	946.577	2,3	2,7
			80.616		946.577		
Banker							
S-E-Banken A bu	1.900.000	14	26.600	56	106.400	0,7	0,8
			26.600		106.400		
Försäkringsbolag							
Skandia Group fr	10.287.000[1]	185	1.902.595	117	1.203.591	13,4	13,4
			1.902.595		1.203.591		
Övrigt							
SILA AB A bu	984.000	20	20.018	45	44.307		
SILA AB A fr	485.000	21	10.181	40	19.393	8,3	8,3
SILA AB B bu	984.000	20	20.018	40	39.384		
SILA AB B fr	485.000	21	10.181	35	16.969		
OM Gruppen	1.491.000[2]	44	65.171	128	190.890	19,5	19,5
Ångpanneföreningen A bu	260.000	141	36.636	90	23.400		
Ångpanneföreningen B bu	50.000	135	6.743	90	4.500	8,1	14,2
			168.948		338.843		
Korrigering för utfärdade optioner:							
[1] Optioner har utfärdats för hela innehavet					1.087.758		
[2] Optioner har utfärdats för 491.400 aktier					-44.497		
Totalt börsnoterade svenska aktier			8.289.365		11.445.440		

	Antal (hela tusental)	Bokfört värde per aktie kr	Bokfört värde totalt tkr	Börsvärde 1990-12-31 per aktie kr	Börsvärde 1990-12-31 totalt tkr	Andel av aktie-kapital i %	Andel av röster i %
Börsnoterade utländska aktier							
Christie's International	5.948.000	35	205.786	18	105.400	3,4	3,4
Totalt börsnoterade utländska aktier			205.786		105.400		
Totalt börsnoterade aktier			8.495.151		11.550.840		
Ej börsnoterade aktier							
Arbitech AB	631.000	10	6.310			25,0	33,4
Arbitech Fond-kommission AB A fr	343.000[1]	10	3.436			19,0	17,3
Arbitech Fond-kommission AB B fr	37.000	10	370				
Bohusbanken	128.000	197	25.341			15,1	15,1
Derivatan Ltd. B	200[2]	5.000	1.040			20,8	20,8
AB LM Ericsson Finans A bu	4.000	388	1.745			2,5	14,9
AB Navigare	40.000	9	353			50,0	50,0
AB Näckström	25.000	1.640	41.000			50,0	50,0
Stockholm-Saltsjön AB	122.000	6.089	741.333			40,5	40,5
AB Thisbe	1.500.000	123	184.181			50,0	50,0
Totalt ej börsnoterade aktier			1.005.109				
Totalt aktier			9.500.260				

1) Optioner har utfärdats för 28.738 aktier.
2) Optioner har utfärdats för 57,5 aktier.

Resultaträkning

tkr		1990		1989	1988*
Förvaltningsverksamhet					
Utdelningar på aktier		358.817		277.935	237.114
Ränteintäkter	14.333		3.252		4.344
Räntekostnader	−512.251	−497.918	−175.897	−172.645	−183.518
Förvaltningskostnader		−24.235		−21.898	−28.006
		−163.336		83.392	29.934
Värdepappershandel					
Rörelsens intäkter	16.055		186.311		165.131
Rörelsens kostnader	−21.821	−5.766	−170.814	15.497	−150.397
Utdelningar på aktier		1.110		1.942	1.485
Ränteintäkter	472		1.566		17.466
Räntekostnader	−4.754	−4.282	−10.507	−8.941	−22.390
Administrationskostnader		−420		−5.706	−6.563
		−9.358		2.792	4.732
Resultat efter ränteintäkter och räntekostnader		**−172.694**		**86.184**	**34.666**
Realisationsvinster på sålda värdepapper (förvaltningsverksamheten)		**933.872**		**328.737**	**852.999**
Resultat före extraordinära kostnader		**761.178**		**414.921**	**887.665**
Extraordinära kostnader					
Emissionskostnader		−22.242[1]		—	—
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		**738.936**		**414.921**	**887.665**
Bokslutsdispositioner					
Återföring från förnyelsefond		—		—	917
Förändring i lagerreserv för värdepapper		—		23.500	—
Resultat före skatt		**738.936**		**438.421**	**888.582**
Inkomstskatt		857		−20.994	−2.305
Vinstdelningsskatt		−26		−2.391	−29
Koncernens årsresultat		**739.767**		**415.036**	**886.248**

Villkorat aktieägartillskott[2]	
till AB Patricia (via AB Thisbe)	−1.430.000
Koncernens redovisade resultat	**−690.233**

* Med anledning av krav i samband med kommande prospekt över emission av konvertibla förlagsbevis har årsredovisningen kompletterats med siffror för 1988.
1) Varav stämpelskatt 21.600 tkr.
2) Se förvaltningsberättelsen och not 6.

Bokslutskommentarer sid 49

Balansräkning

tkr		1990-12-31	1989-12-31	1988-12-31
Tillgångar				
Omsättningstillgångar				
Kassa och bank		799	2.969	13.522
Aktier och andelar	Not 2	25.545	47.367	119.698
Obligationer		—	17.337	21.316
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1.701	596	24.502
Skattefordran		3.559	1.124	5.160
Övriga fordringar		647.369	78.192	328.267
		678.973	147.585	512.465
Spärrkonton i Riksbanken				
För förnyelsefond		1.244	1.244	2.160
		1.244	1.244	2.160
Anläggningstillgångar				
Aktier	Not 2	9.526.282	5.781.516	4.577.412
Övriga fordringar		165	40.165	58.165
		9.526.447	5.821.681	4.635.577
Summa tillgångar		**10.206.664**	**5.970.510**	**5.150.202**
Skulder och eget kapital				
Kortfristiga skulder				
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		58.985	37.064	117.457
Företagscertifikat		—	327.614	662.838
Övriga kortfristiga skulder		7.303.542	1.825.827	786.165
		7.362.527	2.190.505	1.566.460
Långfristiga skulder				
Obligationslån		1.440.000	1.440.000	1.440.000
Avgår eget innehav		−1.250.505	−1.250.502	−1.250.485
Andra långfristiga skulder		43.494	46.770	49.479
		232.989	236.268	238.994
Obeskattade reserver				
Lagerreserv för värdepapper		—	—	23.500
Förnyelsefond		1.193	1.193	1.193
		1.193	1.193	24.693
Eget kapital				
Bundet eget kapital				
Aktiekapital	Not 3	1.800.000	720.000	720.000
Bundna reserver	Not 4	379.095	164.774	164.515
Fritt eget kapital				
Fria reserver	Not 5	1.121.093	2.242.734	1.549.292
Koncernens årsresultat		739.767	415.036	886.248
Lämnat aktieägartillskott		−1.430.000		
Koncernens redovisade resultat		−690.233		
		2.609.955	3.542.544	3.320.055
Summa skulder och eget kapital		**10.206.664**	**5.970.510**	**5.150.202**
Ställda panter:				
Aktier med ett bokfört värde av		1.902.595	Inga	Inga
Ansvarsförbindelser	Not 6	2.277.645	600.195	48.677
Kapitalvärde av pensionsförpliktelser		1.904	1.882	1.873

Bokslutskommentarer sid 49

Finansieringsanalyser

Mkr	Förvaltnings AB Providentia 1990	1989	1988	Providentiakoncernen 1990	1989	1988
Tillförda medel						
Resultat före skatt	765,0	375,5	895,1	738,9	438,4	888,6
Dispositioner som påverkat detta resultat	—		—	—	−23,5	−0,9
Realisationsvinster på sålda värdepapper	−941,3	−277,5	−847,1	−933,8	−328,7	−853,0
Skatter	—	—	—	0,8	−23,3	−2,3
Lämnad utdelning	−237,6	−194,4	−158,4	−237,6	−194,4	−158,4
Lämnat aktieägartillskott	−1.430,0	—	—	−1.430,0	—	—
Återbekommet aktieägartillskott	—	1,5	—	—	—	—
Omräkningsdifferenser i utländskt dotterbolag (noterna 4 och 5)	—	—	—	−4,7	1,8	1,5
Internt tillförda medel	**−1.843,9**	**−94,9**	**−110,4**	**−1.866,4**	**−129,7**	**−124,5**
Försäljning av värdepapper (förvaltningsverksamheten)	1.070,5	443,8	1.567,7	1.082,1	512,6	1.627,3
Minskning av långfristiga fordringar	40,0	18,0	581,9	40,0	18,0	581,9
Summa tillförda medel	**−733,4**	**366,9**	**2.039,2**	**−744,3**	**400,9**	**2.084,7**
Använda medel						
Köp av värdepapper (förvaltningsverksamheten)	3.864,8	1.388,0	614,2	3.893,0	1.388,0	617,2
Minskning av långfristiga skulder	—	—	193,8	3,3	2,7	187,9
Summa använda medel	**3.864,8**	**1.388,0**	**808,0**	**3.896,3**	**1.390,7**	**805,1**
Förändring av rörelsekapital	**−4.598,2**	**−1.021,1**	**1.231,2**	**−4.640,6**	**−989,8**	**1.279,6**
Specifikation av förändring av rörelsekapital						
Ökning (+)/minskning (−) av värdepapper (värdepappershandeln)	—	—	—	−39,2	−76,3	+29,6
Ökning (+)/minskning (−) av kortfristiga fordringar	+594,8	+11,3	−86,5	+572,7	−278,9	+215,4
Ökning (−)/minskning (+) av kortfristiga skulder	−5.193,0	−1.032,4	+1.317,7	−5.172,0	−624,0	+1.023,0
Ökning (+)/minskning (−) av kassa och bank	—	—	—	−2,1	−10,6	+11,6
	−4.598,2	**−1.021,1**	**+1.231,2**	**−4.640,6**	**−989,8**	**+1.279,6**

Bokslutskommentarer sid 49

Bokslutskommentarer

Redovisningsprinciper

Providentiakoncernens redovisning upprättas enligt förvärvsmetoden. Det utländska dotterbolagets årsredovisning är omräknad efter dagskursmetoden, vilken ger en aktuell bild av koncernens ekonomiska ställning och resultat. Omräkningen av balansräkningen till svenska kronor är gjord efter valutakursen på balansdagen medan resultaträkningen är omräknad efter den genomsnittliga valutakursen under verksamhetsåret. Nettoförlusten är dock omräknad till balansdagens kurs för att överensstämmelse ska erhållas med balansräkningen. Skillnaden mellan nettoförlusten beräknad till balansdagens kurs respektive till genomsnittskursen är redovisad under rubriken kortfristiga skulder.

Samtliga aktier i förvaltningsverksamheten (anläggningstillgångar) är bokförda till ursprunglig anskaffningskostnad. Eget innehav av obligationer är upptagna till pari och den orealiserade vinsten på återköpet är reserverad under rubriken andra långfristiga skulder.

Det rörelsedrivande dotterbolagets värdepapperslager redovisas till det lägsta av varulagrets anskaffningsvärde eller marknadsvärde. I resultaträkningen redovisas förändringen i lagerreserven under bokslutsdispositioner.

Not 1 Aktier i dotterbolag (tkr)

	Antal	Nom värde per aktie kr	Bokfört värde per aktie kr	Bokfört värde totalt tkr	Andel av aktiekapital i %	Andel av röster i %
AB Cutex	500	100	0	0	100	100
AB Fiducia	15.000	100	0	0	100	100
AB Kölen	25.000	80	0	0	100	100
AB Vectura	50.000	100	96	4.800	100	100
Totalt aktier i dotterbolag				4.800		

Not 2 Aktier i övriga bolag

Moderbolagets innehav

Aktier i övriga bolag: enligt specifikation sid. 44–45. Bokfört värde 9.500.260 tkr.

Dotterbolagens innehav av övriga aktier specificeras inte i den tryckta årsredovisningen.

Not 3 Aktiekapital (tkr)

	Moderbolaget 1990	1989	1988	Koncernen 1990	1989	1988
Ingående balans per 1 januari	720.000	720.000	720.000	720.000	720.000	720.000
Överfört från fria reserver	1.080.000	—	—	1.080.000	—	—
Utgående balans per 31 december	1.800.000	720.000	720.000	1.800.000	720.000	720.000

Moderbolagets registrerade aktiekapital uppgick den 31/12 1985 till 720.000 tkr fördelat på 28.800.000 aktier. Förändringar som ägt rum fram till dags dato är en fondemission 3:2 under 1990, vilken innebar att det registrerade aktiekapitalet ökade till 1.800.000 tkr fördelat på 72.000.000 aktier.

Not 4 Bundna reserver (tkr)

	Moderbolaget			Koncernen		
	1990	1989	1988	1990	1989	1988
Ingående balans per 1 januari	144.000	144.000	144.000	164.774	164.515	163.582
Överfört från fria reserver	216.000	—	—	216.000	—	—
Omräkningsdifferenser i utländska dotterbolag	—	—	—	−1.679	+259	+933
Utgående balans per 31 december	360.000	144.000	144.000	379.095	164.774	164.515

Not 5 Fria reserver (tkr)

	Moderbolaget			Koncernen		
	1990	1989	1988	1990	1989	1988
Ingående balans per 1 januari	2.564.688	2.382.052	1.645.347	2.657.770	2.435.540	1.707.073
Överfört till aktiekapital	−1.080.000	—	—	−1.080.000	—	—
Överfört till bundna reserver	−216.000	—	—	−216.000	—	—
Lämnad utdelning	−237.600	−194.400	−158.400	−237.600	−194.400	−158.400
Återförd ej uttagen utdelning t o m 1980	30	—	—	30	—	—
t o m 1979	—	26	—	—	26	—
t o m 1978	—	—	23	—	—	23
Återbekommet aktieägartillskott	—	1.500	—	—	—	—
Omräkningsdifferenser i utländskt dotterbolag	—	—	—	−3.107	+1.568	+596
Utgående balans per 31 december	1.031.118	2.189.178	1.486.970	1.121.093	2.242.734	1.549.292

Not 6 Ansvarsförbindelser

I moderbolagets borgensåtaganden ingår borgen intill 50% av belopp, som vid var tidpunkt har upplånats av Patricia Treasury AB från vissa kreditgivare. Per 1990-12-31 uppgick detta åtagande till 2.275.278 tkr (624.259) efter avdrag för skuld till Patricia Treasury AB om 3.435.664 tkr (1.624.617). Vidare ingår garantiförbindelser till VPC om 2.367 tkr (f.å. borgensåtagande för dotterbolag 4.258).

Härutöver har Förvaltnings AB Providentia utfäst sig att för tiden tom den 15 januari 1994 tillföra AB Patricia 50% av de medel som kan komma att erfordras för att AB Patricia skall kunna dels fullgöra sina förpliktelser efter hand som de förfaller till betalning, dels redovisa ett eget kapital som inte understiger det registrerade aktiekapitalet. Per 1990-12-31 uppgick garantin, baserad på aktuella börskurser, till 0 tkr (0).

Not 7 Styrelse och personal

Moderbolaget har under året som enda anställd haft verkställande direktören. Mot ersättning har uppdragits åt AB Patricia, ett tillsammans med AB Investor gemensamägt bolag, att utföra erforderliga administrativa tjänster. Providentias dotterbolag i USA, Providentia Ltd, har haft nio anställda, som förutom för bolagets egen räkning mot ersättning utfört administrativa tjänster åt Patricias dotterbolag, Patricia Investment Inc., och Investors dotterbolag, Instoria Inc.

	Moderbolaget			Koncernen		
Kostnader för löner och ersättningar (tkr)	1990	1989	1988	1990	1989	1988
Sverige: Styrelse och verkställande direktör	5.208	4.346	3.434	5.208	6.096	4.934
(varav tantiem)	(2.988)	(2.376)	(1.944)	(2.988)	(2.376)	(1.944)
Summa Sverige	5.208	4.346	3.434	5.208	6.096	4.934
USA: Styrelse och verkställande direktör				324	587	3.813
(varav tantiem)				(—)	(241)	(1.845)
Övriga				478	732	2.411
Summa USA				802	1.319	6.224
Totalt	5.208	4.346	3.434	6.010	7.415	11.158

Providentiakoncernen

Revisionsberättelse

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen, räkenskaperna samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för år 1990. Granskningen har utförts i överensstämmelse med god revisionssed. Räkenskaperna har granskats av Ernst & Young AB.

Moderbolaget

Årsredovisningen har upprättats enligt aktiebolagslagen.

Vi tillstyrker,

att resultaträkningen och balansräkningen fastställs,

att vinsten disponeras enligt förslaget i förvaltningsberättelsen samt

att styrelsens ledamöter och verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för år 1990.

Koncernen

Koncernredovisningen har upprättats enligt aktiebolagslagen.

Vi tillstyrker,

att koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen fastställs.

Stockholm den 5 mars 1991

Karl A. Ehlde
Auktoriserad revisor

Ingemar Haegerstrand

Styrelse och revisorer

Styrelse

Ordinarie ledamöter

Peter Wallenberg,
ordförande.

Invald 1969, född 1926.

Förste vice ordförande i Skandinaviska Enskilda Banken.
Ordförande i Atlas Copco, Investor, STORA, Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse.
Vice ordförande i ASEA, Electrolux, Ericsson, SKF.
Övriga styrelseuppdrag i bla ABB Asea Brown Boveri Ltd., Nobelstiftelsen, SAS, SILA. President i International Chamber of Commerce (ICC, Paris).
Innehar 374.999 aktier i Providentia.

Peder Bonde,
vice ordförande.

Invald 1983, född 1923.

Ordförande i Alfa-Laval, Marcus och Amalia Wallenbergs Minnesfond.
Vice ordförande i Astra, Investor, STORA, Skandia Group, Stockholm-Saltsjön.
Övriga styrelseuppdrag i bla Saab-Scania, ABA, SILA. Hon. Generalkonsul för Nya Zeeland.
Innehar 5.750 aktier i Providentia.

Percy Barnevik

Invald 1987, född 1941.

VD och koncernchef i ABB Asea Brown Boveri Ltd.
Ordförande i Sandvik.
Övriga styrelseuppdrag i bla Fläkt, Skanska.

Jan Carlzon

Invald 1990, född 1941.

VD i SAS.
Ordförande i SAS Service Partner, SAS International Hotels, SAS Leisure, SAS Trading.
Övriga styrelseuppdrag i bla Continental Airlines Holdings Inc, Pronator, Saison Overseas Holding BV.

Sten Gustafsson

Invald 1983, född 1923.

Ordförande i Astra, Du Pont Scandinavia.
Övriga styrelseuppdrag i bla Investor, SILA, Skandia Group, Skandinaviska Enskilda Banken, Vin & Sprit.
Innehar 5.000 aktier i Providentia.

Olof Ljunggren

Invald 1989, född 1933.

Ordförande i Handelsbolaget Svenska Dagbladet, Liber.
Vice ordförande i SPP.
Övriga styrelseuppdrag i bla Alfa-Laval, Försäkringsbolaget Pensionsgaranti (FPG), Investor.

Curt Nicolin

Invald 1978, född 1921.

Ordförande i ASEA, ABB Asea Brown Boveri Ltd., SAS, SILA, ESAB, Fläkt, Incentive, Svenska Nationalkommittén av ICC.
Övriga styrelseuppdrag i bla Skandinaviska Enskilda Banken, Investor, STORA, Linjeflyg, Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse.
Innehar 2.500 aktier i Providentia.

Tom Wachtmeister

Invald 1985, född 1931.

VD och koncernchef i Atlas Copco.
Ordförande i Sveriges Allmänna Exportförening, Skattebetalarnas Förening.
Vice ordförande i Sveriges Exportråd.
Övriga styrelseuppdrag i bla Export-Invest, Hasselfors, Saab-Scania, Skandinaviska Enskilda Banken, Svenska Dagbladet.
Innehar 2.500 aktier i Providentia.

Suppleanter

Per Lundberg
verkställande direktör sedan 1979.

Invald 1983, född 1943.

Ordförande i LM Ericsson Finans, Grand Hôtels Management, Nordben Life and Pension Insurance Company Ltd., Nordisk Television TV4, Stockholm-Saltsjön, Ångpanneföreningen.
Övriga styrelseuppdrag i bla Alfa-Laval, Atlas Copco, Billerud, Ericsson, Garphyttan Industrier, Incentive, Saab Automobile, Saab-Scania, Scanditronix, SPP, Tour & Andersson.
Innehar 25.002 aktier i Providentia.

Jacob Wallenberg

Invald 1985, född 1956.

Styrelseuppdrag i bla Atlas Copco, Investor, Stockholm-Saltsjön, STORA, Stora Finans, Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse, Wharton European Advisory Board.

Marcus Wallenberg

Invald 1990, född 1956.

Styrelseuppdrag i bla Astra, Investor, Saab-Scania, SKF, Stockholm-Saltsjön.
Innehar 112.500 aktier i Providentia.

Revisorer

Ordinarie

Karl A. Ehlde
Auktoriserad revisor

Ingemar Haegerstrand

Suppleanter

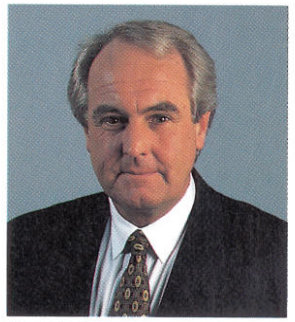
Sven Lekman
Auktoriserad revisor

Ingvar Petersson

Peter Wallenberg

Peder Bonde

Percy Barnevik

Jan Carlzon

Sten Gustafsson

Olof Ljunggren

Curt Nicolin

Tom Wachtmeister

Per Lundberg

Jacob Wallenberg

Marcus Wallenberg